

54
Bevolkingsevolutie in West-Vlaanderen

55
Evolutie van de economische sectoren

71
Werkloosheid en grensarbeid

75
Zeehavenverkeer en luchtvaart

81
Huisvesting, ruimtelijke ordening en infrastructuur

87
GOM-West-Vlaanderen Jaarverslag 1994

111
Subsidiërende bedrijven

112
Bijlage: Evolutie van het natuurlijk akkres
(geboorten en sterfte) en van het migratiesaldo, 1970-1994

114
Publikaties WES 1994

Bij naamvermelding verschijnt de bijdrage onder de verantwoordelijkheid van de auteur

Westvlaams
Economisch
Studiebureau vzw
Baron Ruzettelaan 33
8310 Brugge-Assebroek
Telefoon: 050/35.84.42
Telefax: 050/36.31.86
Postrekening: 000-0125243-16
BTW: 408.382.668

Abonnement 1995:
595 fr. (BTW en port
inbegrepen)
Postrekening:
000-0125243-16
WES, Baron Ruzettelaan 33,
8310 Brugge-Assebroek

Ontwerp lay-out
Johan Mahieu, Brugge
Drukkerij
Groeninghe, Kortrijk
Foto Kaft
Unidia, Gent

Beschermkomitee
Baron P. van Outryve
d'Ydewalle,
Ere-gouverneur,
Ere-voorzitter WES
De heren H. Smisart (†),
P. Monballyu (†) en
H. De fauw (†),
Ere-voorzitters
Raad van Beheer WES
Prof. Dr. O. Vanneste,
Gouverneur,
Voorzitter WES
De heren G. Defreyne,
J. Durnez, G. Naeyaert,
F. Peuteman,
Mevrouw M.C. Van der
Stichele-De Jaegere,
de heer W. Vens
Leden van de
Bestendige Deputatie

Redaktiekomitee
De heren L. Bockstaele (†),
A. Calus, P. Claerhout
G. Declercq,
P. Delafontaine,
P. Kerckaert,
P. Meurrens, J. Pattyn,
J. Theys,
P. Van den Avenne,
N. Vanhove

Redaktiesekretaris
B. De Proost

Redaktiesekretariaat en
publiciteitsvoorwaarden
WES, Baron Ruzettelaan 33,
8310 Brugge-Assebroek

Verantwoordelijke uitgever
N. Vanhove,
Krakkestraat 3,
8200 St.-Adries (Brugge)

BEVOLKINGSEVOLUTIE IN WEST-VLAANDEREN

In afwachting van de publikatie van gegevens door het Rijksregister houdt de GOM-West-Vlaanderen jaarlijks een enquête bij de gemeentebesturen. Aldus worden voorlopige cijfers ver-

(+470) en Veurne (+400) kenden de sterkste groei in absolute aantallen. In de arrondissementen Diksmuide en Ieper was de aangroei het laagst (circa +40).

rondissementen hadden af te rekenen met een zwak of negatief natuurlijk akkres (Brugge: +60, Veurne: -10, Oostende: -150).

Het inwijkingsoverschot in de provincie West-Vlaanderen bedroeg ongeveer 1.030 personen in 1994 (300 minder dan vorig jaar).

De migratiesaldi waren zoals steeds de laatste jaren het hoogst in de kustarrondissementen Oostende (+620), Veurne (+420) en Brugge (+210). Het arrondissement Kortrijk (-330) en in mindere mate de arrondissementen Ieper (-80) en Roeselare (-20) hadden te kampen met uitwijkingsoverschotten.

De bevolking in West-Vlaanderen nam in 1994 toe met ongeveer 1.950 personen. Deze aangroei is verminderd ten opzichte van het vorige jaar (+ 2.850). De arrondissementen Oostende en Veurne kenden de sterkste groei in absolute aantallen.

kregen omtrent de diverse componenten van de bevolkingsevolutie in West-Vlaanderen (zie tabel 1).

Volgens de voorlopige cijfers nam de bevolking in West-Vlaanderen toe met ongeveer 1.950 personen in 1994. Deze aangroei is minder dan hetgeen vorig jaar geregistreerd werd (+2.850). De arrondissementen Oostende

Er waren in West-Vlaanderen in 1994 12.500 geboorten en 11.600 sterften. Dit resulteerde in een natuurlijk akkres van ongeveer 900 personen. Vorig jaar bedroeg de natuurlijke aangroei nog circa 1.500 personen en in 1992 was dit nog +2.450. Het natuurlijk akkres was het hoogst in het arrondissement Kortrijk (+510). De kustar-

Tabel 1

Komponenten van de bevolkingsevolutie in West-Vlaanderen gedurende 1993 en 1994 (voorlopige cijfers)

Arrondissement	Geboorten		Sterften		Natuurlijk akkres		Migratiesaldi		Totale groei	
	1993	1994	1993	1994	1993	1994	1993	1994	1993	1994
Brugge	3.008	2.821	2.730	2.761	278	60	448	214	726	274
Diksmuide	597	559	499	530	98	29	8	14	106	43
Ieper	1.350	1.190	1.148	1.074	202	116	-155	-77	47	39
Kortrijk	3.418	3.295	2.763	2.787	655	508	-241	-332	414	176
Oostende	1.596	1.469	1.673	1.621	-77	-152	817	621	740	469
Roeselare	1.628	1.585	1.404	1.321	224	264	0	-15	224	249
Tielt	1.081	1.007	926	889	155	118	77	184	232	302
Veurne	619	585	633	599	-14	-14	361	416	347	402
West-Vlaanderen	13.297	12.511	11.776	11.582	1.521	929	1.315	1.025	2.836	1.954

Bron: Enquête GOM - West-Vlaanderen bij de gemeentebesturen.

EVOLUTIE VAN DE EKONOMISCHE SEKTOREN

Evolutie van de bezoldigde werkgelegenheid in West-Vlaanderen

De Rijksdienst voor de Sociale Zekerheid (RSZ) verstrekt jaarlijks gegevens omtrent het aantal bezoldigden op 30 juni. Bij de publikatie van de gegevens op 30 juni 1993 is gebruik gemaakt van de nieuwe NACE-indeling van de werknemers volgens bedrijfstak.

De totale bezoldigde werkgelegenheid in West-Vlaanderen bedroeg op 30 juni 1993 345.097 plaatsen (tabel 2). Dit is ongeveer evenveel als het jaar voorheen (+0,1%). De groei die in de eerste helft van de tachtiger jaren begonnen was en die ten einde liep in 1992 kon in 1993 niet hernemen.

Binnen West-Vlaanderen kende enkel het arrondissement Veurne een betekenisvolle groei op jaarbasis (+2,1%). In de arrondissementen Ieper, Brugge, Diksmuide en Roeselare

De totale bezoldigde werkgelegenheid in West-Vlaanderen bedroeg 345.097 plaatsen op 30 juni 1993. Dit is ongeveer evenveel als het jaar voordien (+ 0,1%). De groei die in de eerste helft van de tachtiger jaren begonnen was en die ten einde liep in 1992 kon in 1993 niet hernemen.

was er een minieme toename. Een lichte afname werd genoteerd in de arrondissementen Oostende, Kortrijk en Tielt.

De Westhoek als geheel presteert relatief goed (+1,2%).

Tabel 3 geeft de indeling van de bezoldigde werkgelegenheid naar sektor weer.

In West-Vlaanderen is op 30 juni 1993 naar verhouding meer bezoldigde werkgelegenheid in de industrie (29,8%) dan in het Vlaamse Gewest of het Rijk. Aan de andere kant zijn in

West-Vlaanderen de handel en de diensten relatief minder goed vertegenwoordigd (61,2%) dan in het Vlaamse Gewest of het Rijk.

In het arrondissement Tielt situeert de helft van de werkgelegenheid zich in de industrie. Ook de arrondissementen Ieper, Kortrijk en Roeselare kennen een relatief belangrijk aandeel industriële werkgelegenheid. In de kustarrondissementen Oostende, Veurne en Brugge valt het aandeel van de tewerkstelling in de handel en de diensten op. Voorts telt het arrondissement Diksmuide naar verhouding veel werkgelegenheid in de bouw.

Tabel 2
Evolutie van het aantal bezoldigden, 30 juni 1992 - 30 juni 1993

Arrondissement	1992	1993	Aangroei	Procentuele evolutie
Brugge	85.584	86.076	492	0,6
Diksmuide	9.764	9.812	48	0,5
Ieper	26.502	26.734	232	0,9
Kortrijk	99.409	98.758	(651)	-0,7
Oostende	35.399	35.086	(313)	-0,9
Roeselare	47.026	47.123	97	0,2
Tielt	26.239	26.207	(32)	-0,1
Veurne	14.982	15.301	319	2,1
West-Vlaanderen	344.905	345.097	192	0,1
Vlaamse Gewest	1.759.858	1.762.269	2.411	0,1
Het Rijk	3.158.921	3.156.226	(2.695)	-0,1
Westhoek	51.248	51.847	599	1,2

Bron: RSZ.

Enquête over de industriële tewerkstelling in West-Vlaanderen 1994

In afwachting van de publikatie van de RSZ-gegevens en teneinde tijdig op de hoogte te zijn van de evolutie van de industriële tewerkstelling (periode 31 december 1993 - 31 december 1994) organiseerde de GOM-West-Vlaanderen naar jaarlijkse gewoonte een enquête bij de Westvlaamse industriële bedrijven met een tewerkstelling van 5 of meer personen.

De respons bedroeg 866 bedrijven die eind 1993 een tewerkstelling vertegenwoordigden van circa 76.100 personen, zijnde 77,3% van de bezoldigde tewerkstelling in de Westvlaamse industriële bedrijven met 5 of meer tewerkgestelden en 74,0% van de totale bezoldigde industriële tewerkstelling

Tabel 3
Struktuur van de bezoldigde werkgelegenheid op 30 juni 1993 (in%)

Arrondissement	Landbouw, jacht, bosbouw visserij	Industrie	Bouw	Handel en diensten	Andere (a)	Totaal (absoluut cijfer)
Brugge	1,2	20,2	5,8	71,8	0,9	86.076
Diksmuide	1,9	24,8	11,5	61,3	0,6	9.812
Ieper	1,1	30,0	8,9	59,1	1,0	26.734
Kortrijk	0,5	37,7	6,7	53,3	1,7	98.758
Oostende	0,9	9,9	5,4	82,2	1,6	35.086
Roeselare	1,5	39,3	6,8	51,6	0,9	47.123
Tielt	1,8	50,8	8,6	38,7	0,1	26.207
Veurne	1,4	15,7	6,3	76,2	0,4	15.301
West-Vlaanderen	1,1	29,8	6,8	61,2	1,1	345.097
Vlaamse Gewest	0,7	27,0	6,7	64,1	1,6	1.762.269
Het Rijk	0,5	21,5	6,2	69,8	2,0	3.156.226
Westhoek	1,3	24,8	8,6	64,5	0,7	51.847

(a) Dit omvat winning van delfstoffen, elektriciteit, gas en water, overige diensten aan personen, werknemers bij particuliere huishoudens, extra-territoriale organisaties en lichamen en slecht gedefinieerde activiteiten.

Bron: RSZ.

in West-Vlaanderen. De enquêteresultaten werden geëxtrapoleerd (op de totale populatie van industriële bedrijven van 5 of meer tewerkgestelden) naar grootteklasse en sektor. Hierbij werd logischerwijze rekening gehouden met het verlies aan arbeidsplaatsen (circa 1.250 personen) tengevolge van de sluiting van een aantal ondernemingen in 1994.

De resultaten van de enquête hebben dus betrekking op de ondernemingen die eind 1994 nog actief waren. De

hierna vermelde evolutie van de tewerkstelling dient te worden aangevuld met het voormelde verlies aan arbeidsplaatsen tengevolge van sluitingen.

De bezoldigde tewerkstelling in de Westvlaamse industriële bedrijven (met tenminste 5 werknemers) is in 1994 nagenoeg konstant gebleven. Een beperkte daling werd genoteerd met 180 eenheden (-0,2%).

De bezoldigde tewerkstelling in de voedingsindustrie en de keramische nijverheid is gestegen met respectieve-

lijk 260 personen (+2,3%) en 30 personen (+1,2%). Een daling van de bezoldigde tewerkstelling was voornamelijk voelbaar in de konfekterie (-150 personen of -2,9%), de houtnijverheid (-170 of -1,6%) en in mindere mate in de textielnijverheid (-120 of -0,6%) en de metaalnijverheid (-120 of -0,4%).

Met uitzondering van de bedrijven uit de industrie met 20 tot 50 personeelsleden (waar een daling werd vastgesteld met 190 personen of -1,4%) is in de bedrijven tot 200 tewerkgestelden de tewerkstelling nagenoeg konstant gebleven of lichtjes gestegen (5 tot 20 werknemers: kwasi onveranderd, 50 tot 100 werknemers: +110 of +0,8%, 100 tot 200 werknemers: +190 of +1,3%).

Een (min of meer beperkte) vermindering van de tewerkstelling greep vooral plaats in de grote bedrijven (200 tot 500 werknemers: -190 of -1,0%, 500 tot 1.000 werknemers: -70 of -0,8%, 1.000 werknemers of meer: -40 of -0,3%).

Konjunkturele situatie van West-Vlaanderen in 1994

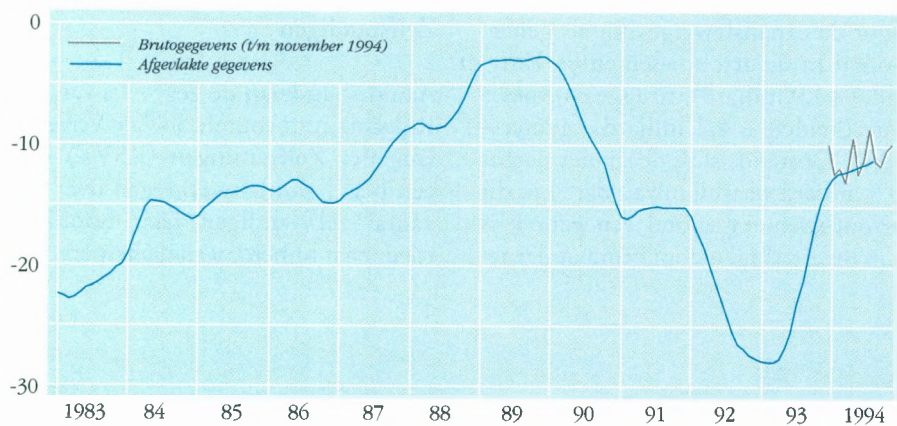
Enig inzicht in de konjunkturele situatie van West-Vlaanderen in 1994 kan worden verkregen via de provinciale konjunktuurindikatoren van de Na-

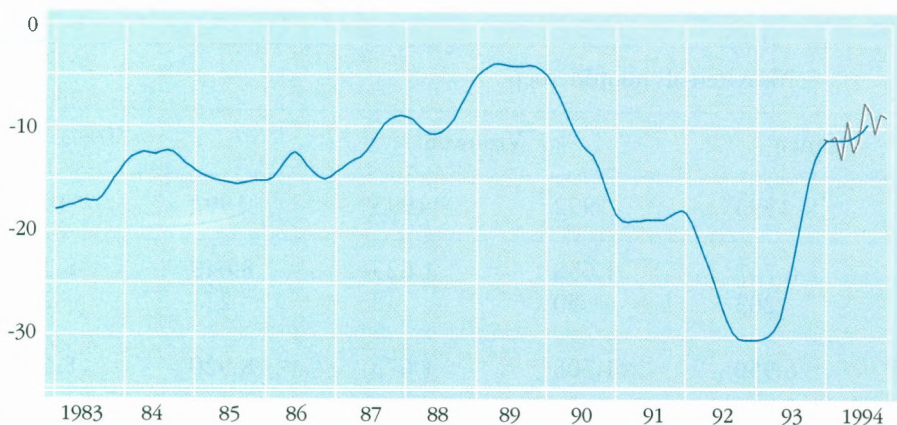
P. Holdersbeke, Kortrijk

RVA Opleidingscentrum, Wevelgem.

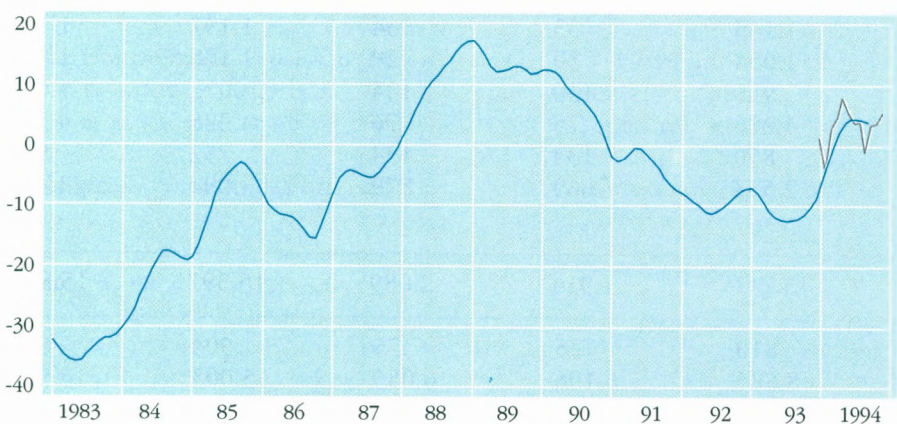
Figuur 1
Konjunktuurcurven West-Vlaanderen (*)
GLOBAAL

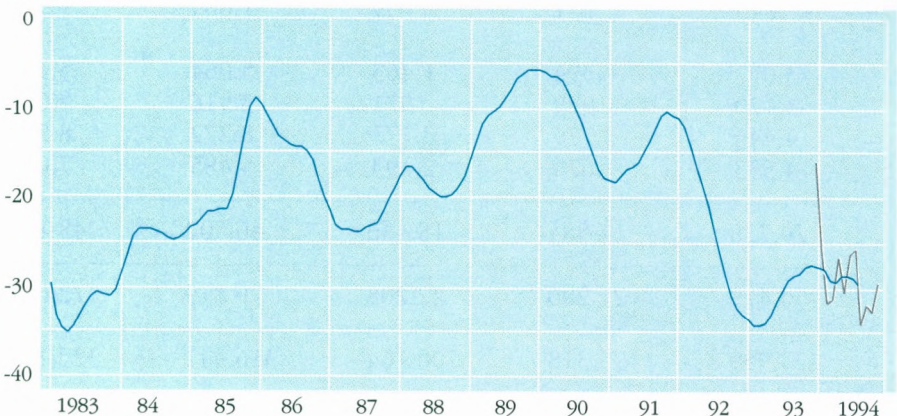
INDUSTRIE

BOUW

HANDEL

(*) Deze subregionale ongewogen synthetische curve wordt op praktisch dezelfde wijze berekend als de gewone, gewogen nationale, synthetische curve. De basis wordt echter gevormd door de individuele antwoorden van de ondernemingen die in deze (sub)regio gevestigd zijn en ze worden ongewogen in de berekeningen opgenomen.
Bron: Konjunctuurenquête bij de bedrijven. Berekeningen NBB.
Grafische verwerking: Westvlaams Economisch Studie Bureau (WES).

tionale Bank van België (NBB). Deze provinciale gegevens worden door de NBB verspreid op een geaggregeerd niveau; met andere woorden voor de bedrijfstakken industrie, bouw en handel (aangevuld met een globale indicator).

De stijging van de globale afgevlakte conjunktuurcurve voor West-Vlaanderen (zie figuur 1), die werd ingezet vanaf het tweede trimester van 1993, zette zich in 1994 voort (zij het minder snel dan in 1993). Het niveau van het topjaar 1989 is evenwel nog niet bereikt. Volgens de brutogegevens zet de positieve trend zich verder.

Ongeveer dezelfde evolutie wordt waargenomen bij de afgevlakte curve voor de sektor 'industrie'. Een korte stabilisatie wordt evenwel genoteerd in de maanden maart en april 1994. Ook hier wijzen de brutogegevens globaal op een verdere herleving.

In de sektor 'handel' daalde de afgevlakte conjunktuurindicator daarentegen vanaf januari tot en met april 1994. In de maanden mei en juni 1994 werd een lichte verbetering waargenomen, om nadien weer verder te dalen. De brutogegevens voor de laatste drie maanden van 1994 (na de forse terugval in september 1994) wijzen niet direct op een uitgesproken verbetering (ondanks de lichte verbetering in december 1994).

De afgevlakte conjunktuurcurve voor de bouw geeft een uitgesproken herleving weer in deze sector in de eerste helft van 1994. Vanaf juli 1994 is een lichte daling merkbaar. De brutocurve stijgt evenwel na de plotse terugval in september 1994.

Toepassing van de expansiewetgeving

De steun aan investerende bedrijven (de zogenaamde expansiewetgeving) is in Vlaanderen thans geregeld door de wet van 4 augustus 1978 voor de kleine ondernemingen (KO) en voor de middelgrote ondernemingen (MO) en grote ondernemingen (GO), de wet van 30 december 1970 en het dekreet van 15 december 1993.

De toepassing van de wet van 4 augustus 1978 (voor de kleine ondernemingen) is in West-Vlaanderen, gezien het grote aantal KO steeds een succes, zo ook in 1994. Het totaal aantal goedgekeurde investeringen bedroeg 14,2 miljard (hetzelfde bedrag als in 1993) of 26% van het totaal voor Vlaanderen. Wel is onze provincie hier

niet langer de belangrijkste Vlaamse provincie (Antwerpen totalizeert een iets hoger cijfer). Deze investeringen zullen 2.071 nieuwe arbeidsplaatsen tot stand brengen (bijna 300 meer dan in 1993). Inzake de wetgeving voor de middelgrote en grote ondernemingen staat West-Vlaanderen met 8 miljard investeringen (1,6 miljard meer dan in 1993) op de vierde plaats in de rangorde van de Vlaamse provincies. De

meertelling beloopt hier 707 eenheden of ongeveer hetzelfde cijfer als in 1993.

Binnen in West-Vlaanderen wordt, voor de expansiewetgeving als geheel vooral in de arrondissementen Kortrijk ($\pm 4,9$ miljard), Brugge en Roeselare (beiden $\pm 4,2$ miljard) geïnvesteerd. Oostende sluit de rij met slechts 0,9 miljard waarbij opvalt dat er in dit arrondissement vooral een gebrek is aan investeringen door grote onderne-

mingen (slechts voor 46 miljoen in 1993).

Zelfstandigen

Aan de hand van de gegevens van het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekering der Zelfstandigen (RSVZ) kan een beeld worden verkregen over het aantal zelfstandigen naar hoofdberoep, naar bijberoep en de helpers.

Tabel 4a

Evolutie van het aantal personen onder toepassing van het sociaal statuut der zelfstandigen. West-Vlaanderen, 30 juni 1992 - 30 juni 1993

	Aktiviteit als hoofdberoep					
	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	1992	1993	1992	1993	1992	1993
Land- en tuinbouw	6.991	6.747	1.658	1.625	8.649	8.372
Visserij	221	203	50	48	271	251
Primaire sektor	7.212	6.950	1.708	1.673	8.920	8.623
Voedingsnijverheid	2.351	2.326	324	310	2.675	2.636
Textiel en kleding	687	639	519	493	1.206	1.132
Hout en meubels	1.164	1.145	33	34	1.197	1.179
Metaalnijverheid	1.078	1.054	30	29	1.108	1.083
Kunst- en precisienijverheid	947	938	130	134	10077	1.072
Bouwnijverheid	4.213	4.256	75	76	4.288	4.332
Andere industrie	618	850	134	134	752	984
Bestuurders van vennootschappen (a)	2.425	2.533	669	879	3.094	3.412
Secundaire sektor (a)	13.483	13.741	1.914	2.089	15.397	15.830
Vervoer	829	810	75	75	904	885
Handel, tussenhandel	8.899	8.885	6.106	6.053	15.005	14.938
Banken, verzekeringen	1.019	1.030	849	816	1.868	1.846
Horeca, logementen	2.317	2.362	2.007	2.059	4.324	4.421
Vermakelijkheden, foorkramers	893	845	771	739	1.664	1.584
Geneesheren, tandartsen, apothekers, veeartsen, paramedici	3.670	3.697	1.394	1.463	5.064	5.160
Andere vrije beroepen	2.987	3.120	929	971	3.916	4.091
Andere diensten	4.493	4.446	3.779	3.777	8.272	8.223
Bestuurders van vennootschappen	3.811	4.533	1.674	2.493	5.485	7.026
Tertiaire sektor	28.918	29.728	17.584	18.446	46.502	48.174
Totaal West-Vlaanderen	49.613	50.419	21.206	22.208	70.819	72.627
Vlaanderen	221.123	224.959	95.318	100.164	316.441	325.123
Het Rijk	379.694	384.308	163.991	170.514	543.685	554.822

(a) Inclusief bestuurders van vennootschappen in de sektor vervoer.

Er waren in West-Vlaanderen 72.627 zelfstandigen naar hoofdberoep op 30 juni 1993 waarvan meer dan de helft in de tertiaire sektor. Dit betekende een stijging met 2,6% ten opzichte van het jaar voordien (zie tabel 4a en 4b).

In het Vlaamse Gewest (+2,7%) en in het Rijk (+2,0%) viel er ook een stijging te noteren. Deze evolutie staat in contrast met vorig jaar toen er algemeen een daling van het aantal zelf-

standigen naar hoofdberoep was. De stijgende trend sinds 1982 wordt in 1993 opnieuw hernomen.

Deze stijging greep enkel in de secundaire en de tertiaire sectoren plaats (respektievelijk +2,8% en +3,6%). In de primaire sektor was er een afname met 3,3%.

Een verdere onderverdeling toont aan dat de meeste subsectoren echter een daling van het aantal zelfstandi-

gen naar hoofdberoep noteerden. Onder de voornaamste stijgers vinden we de bestuurders van vennootschappen in de tertiaire (+28,1%) en in de secundaire (+10,3%) sectoren. De horeca (+2,2%), de medische beroepen (+1,9%) en andere vrije beroepen (+4,5%) kenden eveneens een stijging. Ook in de bouwsector nam het aantal zelfstandigen naar hoofdberoep toe (+1,0%).

Tabel 4 b

Evolutie van het aantal personen onder toepassing van het sociaal statuut der zelfstandigen. West-Vlaanderen, 30 juni 1992 - 30 juni 1993

	Helpers West-Vlaanderen					
	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	1992	1993	1992	1993	1992	1993
Land- en tuinbouw	7.785	7.642	940	967	8.725	8.609
Visserij	12	10			12	10
Primaire sektor	7.797	7.652	940	967	8.737	8.619
Voedingsnijverheid	919	324	15	9	180	1.180
Textiel en kleding	331	427	12	29	1.190	193
Hout en meubels	430	292	27	44	199	0
Metaalnijverheid	301	148	39	23	3	
Kunst- en precisienijverheid	153	1.136	25		1.080	
Bouwnijverheid	1.151	170	3	1.083	376	
Andere industrie	174		178	390	442	
Bestuurders van vennootschappen (a)	902	164	52	445	301	
		59	15	313	177	
Secundaire sektor (a)	3.459	3.399	344	350	3.803	3.749
Vervoer	263	262	18	15	281	277
Handel, tussenhandel	2.429	2.366	852	889	3.281	3.255
Banken, verzekeringen	113	116	54	56	167	172
Horeca, logementen	366	370	224	251	590	621
Vermakelijkheden, foorkramers	139	136	58	59	197	195
Geneesheren, tandartsen, apothekers, veeartsen, paramedici	69	69	57	63	126	132
Andere vrije beroepen	157	161	99	100	256	261
Andere diensten	731	760	179	196	910	956
Bestuurders van vennootschappen	3		24		27	0
Tertiaire sektor	4.270	4.240	1.565	1.629	5.835	5.869
Totaal West-Vlaanderen	15.526	15.291	2.849	2.946	18.375	18.237
Vlaanderen	47.404	46.594	8.677	8.809	56.081	55.403
Het Rijk	65.041	63.735	11.503	11.629	76.544	63.735

(a) Inclusief bestuurders van vennootschappen in de sektor vervoer.

De belangrijkste dalers zijn de visserijsector (-7,4%), de textiel en kleedingsnijverheid (-6,1%), de vermaaklijkheden en foorkramers (-4,8%) en de land- en tuinbouw (-3,2%).

Voorts blijkt dat de stijging van het aantal zelfstandigen naar hoofdberoep groter was bij de vrouwen (+4,7%) dan bij de mannen (+1,6%).

Er waren op 30 juni 1993 18.237 helpers in West-Vlaanderen. Dit was iets minder dan het jaar voorheen (-0,8%). Opvallend is dat het aantal helpers in geheel Vlaanderen en in het Rijk met ongeveer 17% terugliep.

Het aantal helpers kende een lichte stijging in de tertiaire sector maar daalde in de primaire en secundaire sectoren. Bijna de helft van het aantal Westvlaamse helpers is actief in de primaire sector.

West-Vlaanderen telde op 30 juni 1993 11.035 zelfstandigen als bijberoep. Dit betekende een forse toename in vergelijking met het jaar voordien (+12,6%).

De meeste zelfstandigen als bijberoep zijn actief in de tertiaire sector en meer bepaald in de handel, banken en verzekeringen en bestuurders van vennootschappen.

Landbouw

Voor de bespreking van de Westvlaamse land- en tuinbouwsector worden in eerste instantie de resultaten aangevend van de jaarlijkse land- en tuinbouwstellingen door het Nationaal In-

stituut voor de Statistiek (NIS). De meest recente beschikbare gegevens dateren van 15 mei 1993.

In bepaalde gevallen wordt hierna de vergelijking gemaakt met het rijksgemiddelde. Hierbij moet worden benadrukt dat het NIS vanaf de tellingen van 1993 de gegevens van het Brussels-Hoofdstedelijk Gewest¹ – wegens het vertrouwelijk karakter van de betreffende gegevens – niet meer verwerkt in de gepubliceerde cijfers.

In 1993 werden 15.637 Westvlaamse land- en tuinbouwbedrijven geteld, zijnde 356 bedrijven minder dan in 1992 (= -2,2%). In Vlaanderen (-3,6%) en het Rijk als geheel (-3,1%) werd in relatieve termen een grotere afname waargenomen. Zowel in absolute termen als in relatieve termen is de afname van het aantal Westvlaamse land- en tuinbouwbedrijven in de laatste jaren kleiner geworden (1990-1991: -513 bedrijven of -3,0%, 1991-1992: -463 of -2,8%, 1992-1993: -356 of -2,2%). In Vlaanderen en het Rijk was de afname in de periode 1991-1992 iets groter dan in 1990-1991 en 1992-1993.

Naast het aantal inrichtingen blijft ook de tewerkstelling in de land- en tuinbouw verder dalen. Het aantal mannelijke bestendig tewerkgestelden in de land- en tuinbouw is in 1993 gedaald met 150 personen (-1,1%) ten opzichte van 1992 (zie tabel 5). In vergelijking met Vlaanderen (-2,4%) en het Rijk (-3,0%) kende West-Vlaanderen een kleinere daling. De daling

van het aantal Westvlaamse mannelijke bestendig tewerkgestelden in de land- en tuinbouw was in de periode 1992-1993 (zowel absoluut als procentueel) duidelijk kleiner dan de daling vastgesteld in de periode 1991-1992 (-502 personen, -3,6%), in de periode 1990-1991 (-388 personen, -2,7%) en in de periode 1989-1990 (-224 personen, -1,5%).

In West-Vlaanderen was de afname van het aantal mannelijke bestendig tewerkgestelden het gevolg van het kleiner aantal mannelijke bedrijfs- hoofden (-218 personen, -1,9%). Het aantal meewerkende mannelijke gezinsleden (al dan niet bezoldigd) is daarentegen lichtjes gestegen in de periode 1992-1993 (+1,2%) (1991-1992: -7,4%).

In 1993 bedroeg de totale oppervlakte kultuurgrond in West-Vlaanderen 210.050 ha (zie tabel 6). Dit stemt overeen met een vermeerdering van 1.860 ha ten opzichte van 1992. De in de vorige decennia waargenomen negatieve trend van de totale oppervlakte kultuurgrond werd dus in 1993 blijkbaar omgebogen. Deze stijging is evenwel het gevolg van een stijging van de aangegeven teeltvrij gelaten gronden en de gronden bestemd voor onder meer groengewassen. Deze grotere aangifte wordt ingegeven door de mogelijkheid tot het verkrijgen van toelagen.

De oppervlakte kultuurgrond beteeld door beroepslandbouwers en -tuinbouwers bedroeg in 1993 194.004 ha en is ten opzichte van 1992 gestegen met 1.726 ha (1991-1992: -1.203 ha, 1990-1991: -1.473 ha, 1989-1990: -367 ha). In relatieve termen is dit een stijging met 0,9% (Vlaanderen: +1,2%, Rijk: +0,5%). Het aandeel van West-Vlaanderen in Vlaanderen (35,8%) en het Rijk (15,8%) is in 1993 kwasi op hetzelfde niveau gebleven als in 1992 (respektievelijk 35,9% en 15,8%).

In figuur 2 wordt het teeltplan in beeld weergegeven, waarbij tevens een vergelijking wordt gemaakt met het teeltplan van Vlaanderen en het Rijk als geheel. Hieruit blijkt onder meer dat qua aandeel in de totale beteelde oppervlakte de teelt van aardappelen, de groenteteelt in open lucht en in

Tabel 5

Bestendig tewerkgestelden in de land- en tuinbouw, 15 mei 1992 - 15 mei 1993 (categorieën 1 tot en met 7)

	West-Vlaanderen		Index (1992=100)		
	1992	1993	West-Vlaan-	Vlaanderen	Het Rijk
<i>Mannen</i>					
Bedrijfshoofden	13.189	13.306	98,9	97,6	97,0
Gezinsleden (a)	1.449	1.467	101,2	100,6	97,2
Anderen	818	868	106,1	103,3	99,4
<i>Vrouwen</i>					
Bedrijfshoofden	1.107	1.110	100,3	97,8	100,9
Anderen (b)	298	354	118,8	112,7	110,5

(a) Al dan niet bezoldigd.

(b) Gelet op de onbetrouwbaarheid van de gegevens, worden de cijfers voor de vrouwelijke meewerkende gezinsleden niet vermeld.

(1) Het betreft hier 46 aangevers in 1993 die samen 685 ha oppervlakte kultuurgrond exploiteren.

Tabel 6

Evolutie van het teeltpatroon in West-Vlaanderen, 15 mei 1992 - 15 mei 1993

Sektor	Beteelde oppervlakte in West-Vlaanderen (in ha)		Teeltpatroon 1993 (in%)			Aandeel West- Vlaanderen in het Rijk (in%)	Aandeel West- Vlaanderen in het Rijk (in%)
	1992	1993	West- Vlaanderen	Het Rijk	Vlaan- deren		
Weiden en grasland	81.825	82.655	39,5	46,3	40,2	13,4	34,1
Graangewassen	38.739	40.761	19,5	23,4	20,1	13,1	33,6
Groenvoedergewassen	26.365	28.404	13,6	12,4	18,5	17,2	25,5
Aardappelen	22.956	19.379	9,3	3,6	5,4	40,3	59,1
Nijverheidsgewassen	17.431	17.747	8,5	8,8	6,9	15,0	42,3
Groenteteelt in open lucht	13.801	13.794	6,6	2,2	3,5	47,2	64,6
Wortel- en knol- gewassen	3.456	3.171	1,5	0,8	1,4	29,1	38,7
Pootgoed en landbouw- zaden voor de verkoop	1.028	1.069	0,5	0,3	0,4	30,1	46,8
Droog geoogste peul- vruchten	688	661	0,3	0,5	0,3	9,3	49,8
Glasteelt	366	374	0,2	0,2	0,3	17,8	18,2
Fruitteelt	362	387	0,2	1,1	2,3	2,6	2,8
Bomen en heesters	349	394	0,2	0,3	0,5	10,3	12,9
Andere	238	216	0,1	0,1	0,2	10,2	14,6
Totaal	207.604	209.012	100,0	100,0	100,0	15,7	34,6
Tuinbouw voor het gezin	39	32				11,0	14,1
Teeltvrij gelaten grond	547	1.006				4,9	17,6
Totaal	208.190	210.050				15,5	34,5

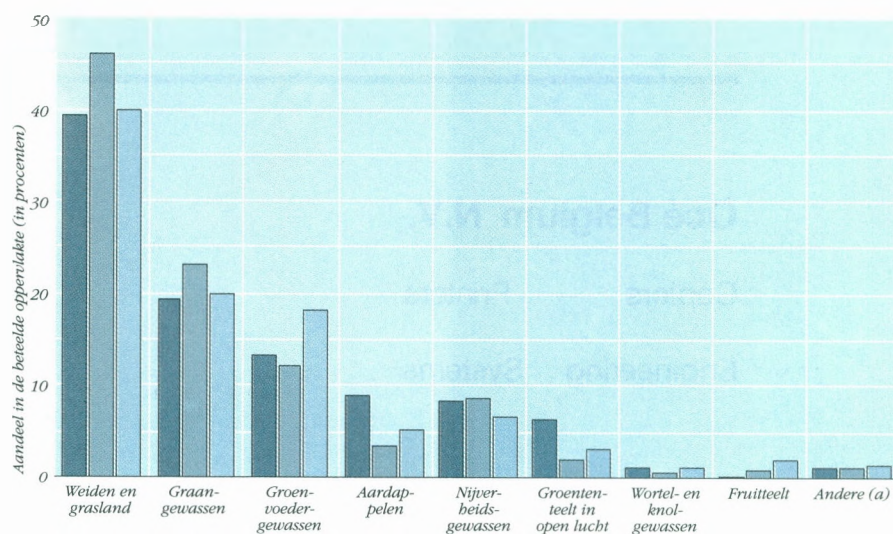
mindere mate ook de teelt van wortel- en knolgewassen belangrijker zijn in West-Vlaanderen dan gemiddeld in Vlaanderen en het Rijk.

In 1993 werd het Westvlaamse teeltpatroon vooral beïnvloed door de toename (ten opzichte van 1992) van de oppervlakte bestemd voor groenvoedergewassen (+2.039 ha), graangewassen (+2.022 ha), weiden en grasland (+831 ha) en nijverheidsgewassen (+316 ha) (zie tabel 6). Opmerkelijk is ook de forse stijging (kwasi een verdubbeling) van de teeltvrij gelaten grond (van 547 ha in 1992 tot 1.006 ha in 1993).

De oppervlakte bestemd voor de teelt van aardappelen (-3.577 ha) is in belangrijke mate gedaald. Het belang van de categorie wortel- en knolgewassen is qua beteelde oppervlakte verminderd met 285 ha.

Figuur 2

Teeltpatroon (15 mei 1993)

(a) Omvat drooggeoogste peulvruchten, pootgoed en landbouwzaden voor de verkoop, bomen en heesters, glasteelt, enzovoort.

Varkenskwekerij, Pittem

In de rangschikking van de negen Belgische provincies blijft West-Vlaanderen op de derde plaats (na Oost-Vlaanderen en Antwerpen). Binnen West-Vlaanderen neemt het arrondissement Brugge 40,3% in van het totale Westvlaamse sierteeltareaal (Tielt: 19,4%, Roeselare: 12,2%, Kortrijk: 11,9%, Ieper: 9,3%).

Van het totale Westvlaamse sierteeltareaal was in 1992 88,4% (of 555,8 ha) bestemd voor teelt in open lucht voor verkoop en 11,6% (of 72,9 ha) voor teelten onder serres en ramen (in glas of plastic).

De oppervlakte bestemd voor sierteelt in open lucht (voor verkoop) is in 1993 (555,8 ha) ten opzichte van 1992 (512,4 ha) lichtjes gestegen. Dit was voornamelijk het resultaat van een grotere oppervlakte bestemd voor bomen en heesters (+43,4 ha).

Wat de sierteelten onder serres en ramen (in glas of plastic) betreft, is het teeltareaal in 1993 (ten opzichte van 1992) kwasi konstant gebleven (72,8 ha in 1992 en 72,9 ha in 1993).

In toepassing van Verordening nr. 866/90 (inzake verwerking en commercialisatie van land- en tuinbouwproducten) werd voor de projecten

die in 1994 werden ingediend in datzelfde jaar geen beslissing genomen. Deze projecten worden opgenomen in een totaalpakket voor de periode 1994-1995.

Veiling REO te Roeselare

Volgens de cijfers vermeld in het jaarverslag van de **Veiling REO te Roeselare** bedroeg de globale omzet van deze veiling in 1994 4,3 miljard BEF, wat 3,7% hoger is dan in 1993. Ook de aangevoerde hoeveelheid – uitgedrukt in verpakkingseenheden – is gestegen, evenwel in mindere mate (+0,3%).

In 1994 werden er 2.938 leden-producenten-aanvoerders geteld. Dit zijn er 63 meer dan in 1993. Het aantal handelaars-kopers is lichtjes gedaald van 490 in 1993 tot 480 in 1994.

De omzet van serresla (-23,3%), witloof (-16,2%) en in mindere mate ook champignons (-0,9%, inclusief oesterzwammen) is in 1994 gedaald ten opzichte van 1993. Met uitzondering van de champignons (-1,8%) is de aangevoerde hoeveelheid van deze producten evenwel gestegen (serresla: +13,5%, witloof: +2,4%).

Voor producten zoals openluchtsla (+136,9%), tomaten (+24,1%), komkommers (+14,9%), bloemkool (+13,8%), aardbeien (+10,9%) en prei (+10,6%) is de omzet gestegen. De aangevoerde hoeveelheid van bloemkool (-25,3%) en openluchtsla (-22,5%) is dan weer fors gedaald (kommers: +11,7%, prei: +10,4%, aardbeien: +7,0%, tomaten: +2,6%).

Het simultaan in blokverkoop blijft in belang toenemen en vertegenwoordigde in 1994 99,2% van de totale verkochte productie (1993: 99,0%, 1992: 98,9%, 1985: 84,9%). 33,9% van de omzet van de Veiling REO in 1994 betrof de simultane aankoop vanuit andere veilingen (1993: 31,9%, 1992: 29,9%, 1985: 12,4%).

Ongeveer 63% van de globale omzet in 1994 was bestemd voor de uitvoer (1993: 60%, 1988: 55%) en bijgevolg 37% voor de binnenlandse markt.

Investerings in de tuinbouw

Een analyse van het recente investeringsniveau geeft enig inzicht in de toekomstige evolutie van de Westvlaamse tuinbouwsector. Een indicator van dit investeringsniveau is het in-

vesteringsbedrag dat wordt vermeld op de aanvragen voor tussenkomst van het Landbouwinvesteringsfonds. Deze aanvragen worden voor advies overgemaakt aan de **Tuinbouwdienst voor West-Vlaanderen van het Ministerie van Landbouw**. De hierna vermelde gegevens werden verstrekt door deze dienst.

In 1994 werden 255 aanvraagdossiers ingediend, die overeenstemmen met een totaal investeringsniveau van 1.152,5 miljoen BEF. Na de daling in 1993 (854,0 miljoen BEF) was er terug een stijging, maar het niveau van 1992 (1.568,9 miljoen BEF) werd niet bereikt.

De investeringen in de Westvlaamse tuinbouwsector situeerden zich terug vooral in de groenteteelt (in open lucht of onder glas) (59,1% van het totale investeringsbedrag of 63,6% van het totaal aantal dossiers in 1994). Een stijging van het totale investeringsvolume werd genoteerd in de sektor groenteteelt onder glas (van 323,9 miljoen BEF in 1993 tot 419,5 miljoen BEF in 1994), groenteteelt in open lucht (van 196,3 miljoen BEF tot 261,9 miljoen BEF), champignoneteelt (van 24,9 miljoen BEF tot 70,4 miljoen BEF), potplanten (van 31,0 miljoen BEF tot 108,9 miljoen BEF), fruitteelt (van 10,5 miljoen BEF tot 53,6 miljoen BEF), snijbloemen (van 4,6 miljoen BEF tot 9,2 miljoen BEF) en planten opkweek (van 39,5 miljoen BEF tot 41,4 miljoen BEF). Naast de lichte da-

ling van de investeringen in de witloofteelt (van 68,6 miljoen BEF tot 66,9 miljoen BEF), was er een merkbare daling in de sectoren boomkwekerijen (van 56,2 miljoen BEF tot 38,6 miljoen BEF) en perkplanten (van 98,6 miljoen BEF tot 82,1 miljoen BEF).

Een diepgaande vergelijking met het investeringsvolume van vorige jaren wijst er op dat voor de groenten onder glas het investeringsbedrag per dossier kleiner is geworden. Er is immers een duidelijke tendens om minder grootchalige en minder gespecialiseerde bedrijven uit te bouwen. Teneinde het ondernemersrisico te beperken en wegens de tewerkstellingsproblematiek waarmee de sektor wordt geconfronteerd, wordt thans meer geopteerd voor kleinere, familiale en gemengde bedrijven (cultuur onder glas gekombineerd met openluchtteelten).

Wat de groenteteelt in open lucht betreft, zijn mechanisatie en uitrusting voor de teelt van prei en de bouw van koelkasten de belangrijkste investeringen.

Niettegenstaande de ongunstige rendabiliteit werd toch nog op 23 witloofbedrijven geïnvesteerd. Het betreft hoofdzakelijk diepte-investeringen gericht op een betere organisatie van de arbeid en wortelbewaring.

Tot slot is het investeringsvolume in de sierteelt beperkt als gevolg van de mindere rendabiliteit en de blijkbaar ongunstige vooruitzichten in deze sector.

39,9% van het investeringsvolume in de Westvlaamse tuinbouwsector kwam voor in het arrondissement Roeselare (Tielt: 22,7%, Brugge: 14,5%, Ieper: 7,1%, Kortrijk: 7,1%). In de arrondissementen Roeselare (van 322,9 miljoen BEF in 1993 tot 459,8 miljoen BEF in 1994), Tielt (van 184,7 miljoen BEF tot 261,3 miljoen BEF), Brugge (van 69,1 miljoen BEF tot 167,3 miljoen BEF), Veurne (van 1 miljoen BEF tot 11,8 miljoen BEF) en Diksmuide (van 38,2 miljoen BEF tot 59,9 miljoen BEF) is het investeringsvolume gestegen. Een daling werd genoteerd in de arrondissementen Ieper (van 84,9 miljoen BEF tot 81,7 miljoen BEF), Kortrijk (van 108,5 miljoen BEF tot 82,5 miljoen BEF) en Oostende (van 44,7 miljoen BEF tot 28,6 miljoen BEF).

In 1994 werden in de Westvlaamse tuinbouwsector 50 eerste installaties geteld (tegenover 36 in 1993), waarvan 27 overnames en 23 nieuwe vestigingen. 42% van de eerste installaties situeerde zich in het arrondissement Roeselare (Tielt: 22%, Brugge: 10%, Ieper: 10%).

Het **Provinciaal Centrum voor Land- en Tuinbouw** heeft in 1994 zijn drievoudige taak inzake onderzoek, voorlichting en dienstverlening voortgezet.

Op het onderzoeksvlak werden twee nieuwe tweejarige overeenkomsten afgesloten met het Instituut voor de Aanmoediging van Wetenschappelijk

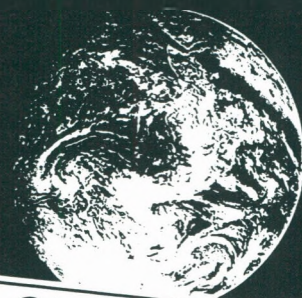
ZEEBRUGGE: THE PLACE TO BE FOR BUSINESS

Investeer nu in de toekomst. De Transportzone Zeebrugge biedt ruimte (gronden) en burelen voor alle Haven- en Transportgebonden bedrijven.

Voor inlichtingen en begeleiding bel nu NV TRANSPORTZONE op het nummer 050 / 54.76.47 (internationaal / 3250.547.647)

TRANSPORTZONE ZEEBRUGGE NV

**AN OFFICE WITH A
WORLDWIDE VIEW!**

Onderzoek in Nijverheid en Landbouw (IWONL). Deze overeenkomsten hebben betrekking op onderzoek op groentegewassen en de valorisatie van diepvriesgroenten. Belangrijke objectieven van het onderzoek zijn het uittesten van milieuvriendelijke produktiemogelijkheden met accenten op bemesting en gewasbescherming. In alle onderzoeken wat groenten betreft, staat het begrip kwaliteit vooraan.

De kwaliteits-opvolging gebeurt intensief door het scheikundig laboratorium van het Provinciaal Centrum. Voor het akkerbouwonderzoek bestaat er nog een tweejarige overeenkomst die afloopt medio 1995. Teelten inzake graangewassen, aardappelen, cichorei, hop en vlas zijn hierbij betrokken.

In het kader van een milieugericht onderzoek wordt veel aandacht besteed aan het op punt zetten van ziekteverschuwingsystemen. Dit gebeurt bij aardappelen en bij spruitkool. De ziekteverschuwingsystemen dragen ertoe bij dat het aantal bespuitingen flink kan worden gereduceerd. Een ander aspect waar bijzondere aandacht wordt aan besteed, is de bemesting. Vooral het optimaal inzetten van mengmest is het hoofdaspect van dit bemestingsonderzoek.

Naast het onderzoek op volleeldsgroenten wordt verder veel aandacht besteed aan diversifikatie van het onderzoek op paddestoelen. Eveneens krijgt het onderzoek op witloof, aardbeien en fruit de nodige aandacht. Op het vlak van de glasgroenten gaat vooral aandacht naar de serresla en naar andere bladgroenten. Sinds kort wordt op onderzoeksvlak ook aandacht besteed aan de boomkwekerij en sierteelt. Deze sectoren worden naast de groentesektor als een waardig alternatief aanzien in het kader van de herstructurering van de land- en tuinbouwsector.

Meer en meer verschuift de aandacht op het vlak van onderzoeksfinanciering van het nationaal of regionaal niveau naar het Europees niveau. Thans lopen er diverse Europese projecten. In het kader van Interreg is er een intense samenwerking met Zeeuwsch-Vlaanderen en eveneens loopt er een project in samenwerking met Noord-Frankrijk. Verder is binnen het Komitee voor de Melkkwaliteit een EU-project lopende omtrent de mastitisbestrijding en in samenwerking met het Ministerie van Land-

bouw werd in het kader van de EU-richtlijn 2078/92 een onderzoek gestart op het vlak van ziekteverschuwingsystemen, zowel bij aardappelen als bij spruitkoolteelt.

De activiteiten van het Provinciaal Centrum voor Landbouw en Milieu (PROCLAM) betreffen diverse initiatieven, voornamelijk de actie 'De Groene Zetel'. In het kader van deze actie wordt in samenwerking met de gemeenten en de landbouworganisaties de hoevebeplanting gestimuleerd en tevens zijn er diverse initiatieven op het vlak van natuurlijke waterzuivering vooral op melkveebedrijven.

Binnen de melkafdeling gaat de aandacht vooral naar het aspect kwaliteit. In de nabije toekomst zullen er zeer strenge normen vanuit de EU worden gehanteerd wat betreft het kiemgetal en het celgetal. Om de melkveehouders hierop voor te bereiden werd een uitvoerige actie op punt gezet van bedrijfsbegeleiding op het vlak van de celgetalproblematiek. De celgetalproblematiek is nauw verbonden met de uiergezondheid van de melkkoe.

Op dit vlak worden heel wat bedrijfsbezoeken afgelegd en wordt een intense bedrijfsbegeleiding uitgebouwd.

Op het vlak van infrastructuur werd gedurende het jaar 1994 de verdere uitrusting van de witloofonderzoeksfelding voltooid. Eveneens werden bijkomende investeringen in het scheikundig laboratorium gerealiseerd teneinde de kwaliteitsopvolging van groenten en akkerbouwprodukten optimaal te kunnen waarborgen. Mo-

menteel is de planning lopende voor het oprichten van een glazen serre gericht op het onderzoek van grondgebonden glasgroenten en aardbeien.

Op het vlak van de voorlichting wordt vastgesteld dat vanuit het Ministerie van Landbouw de voorlichting naar de bedrijven toe wordt afgebouwd. Een belangrijke taak is hier voor het Provinciaal Centrum weggelegd. Het cursusonderwijs heeft te lijden onder de crisis in de land- en tuinbouw. De belangstelling loopt terug. Belangrijk is evenwel dat initiatieven in verband met glastuinbouw, boomkwekerij en sierteelt veel interesse wegdragen vanwege de telers. Ook de betaalde voorlichting voor de champignonteelt, de witloofteelt en voor de boomkwekerij en sierteelt lopen normaal door.

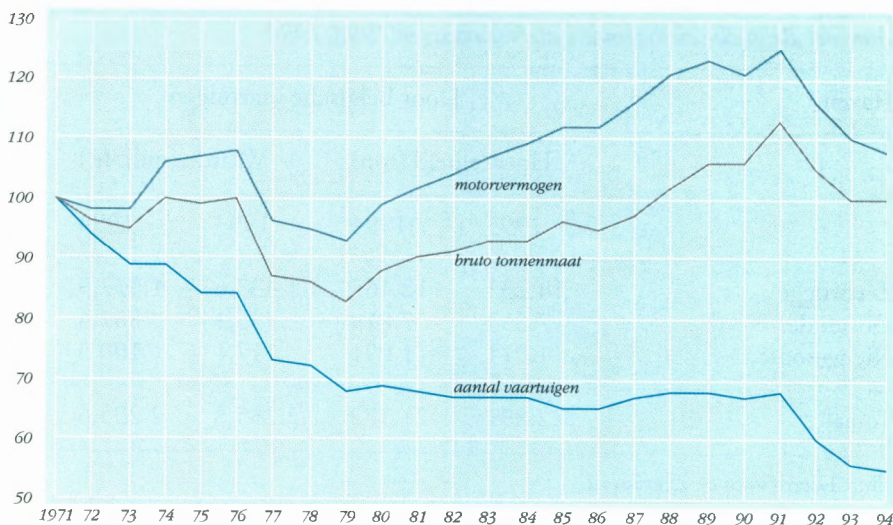
Zeevisserij

De omvang van de Belgische visserijvloot blijft gestaag dalen (zie figuur 3 en tabel 7). Eind 1994 werden er nog 166 vaartuigen geteld (waarvan 150 vaartuigen bemand) of 4 vaartuigen minder dan eind 1993.

In Zeebrugge is het aantal vaartuigen konstant gebleven op 93 eenheden. Ook Blankenberge kende qua aantal vaartuigen een status quo (2 eenheden). Oostende en Nieuwpoort kenden beiden een groei van de vloot met 2 eenheden tot respectievelijk 47 en 24 vaartuigen. Eind 1994 werden er evenwel geen vaartuigen meer opgenomen in de restcategorie. Deze restkate-

Figuur 3

Evolutie van de Belgische visserijvloot

Tabel 7: Toestand van de visserijvloot 1993-1994 (31 december)

Haven	Totaal aantal vaartuigen		Bemande vaartuigen		Aangemonsterde zeelieden		Bruto tonnenmaat		Drijfkracht PK	
	1993	1994	1993	1994	1993	1994	1993	1994	1993	1994
Zeebrugge	93	93	85	80	431	387	16.650	16.802	63.598	62.588
Oostende	45	47	43	45	174	174	4.659	5.244	19.985	21.321
Nieuwpoort	22	24	21	23	81	83	1.699	1.975	7.768	8.967
Blankenberge	2	2	2	2	8	8	153	153	600	600
Andere (a)	8	0	7	0	26	0	995	0	3.079	0
Totaal	170	166	158	150	720	652	24.156	24.174	95.030	93.476

(a) Eind 1994 werd de restcategorie niet meer gebruikt. De 7 resterende vaartuigen (naast het ene vaartuig uit deze categorie dat aan de vloot werd onttrokken) waren verplicht een kusthaven als thuishaven te kiezen.

Bron: Bestuur van het Zeewezen en van de Binnenvaart.

gorie behelsde tot voor kort de schepen die, hoewel ze geen kusthaven als thuishaven hebben, hoofdzakelijk opereren voor de Belgische Kust. Eind 1993 waren dit nog 8 vaartuigen. Eén hiervan werd aan de vloot onttrokken. De andere 7 vaartuigen waren verplicht tegen eind 1994 een van de kusthavens als thuishaven te kiezen. Uiteindelijk hebben 4 vaartuigen voor Zeebrugge gekozen en 3 vaartuigen voor Oostende.

Daarnaast werden nog 4 schepen uit Zeebrugge en 1 uit Oostende aan de vloot onttrokken, terwijl slechts 2 nieuwe schepen (met Zeebrugge als thuishaven) in de vaart werden gebracht. In 1994 werden 2 vaartuigen van Zeebrugge verplaatst naar Nieuwpoort.

De totale vlootcapaciteit is – na de daling in 1993 – in 1994 terug lichtjes gestegen met 0,1% tot 24.174 bruto tonnenmaat (BT) (1993: 24.156 BT, 1992: 25.375 BT) (zie tabel 7 en figuur 3). De totale drijfkracht van de Belgische vloot is daarentegen verder gedaald (–1,6%) tot 93.476 PK (1993: 95.030 PK, 1992: 100.491 PK). Volgens het herziene Meerjarig Oriëntatieprogramma (MOP) (1993-1996) voor de Belgische zeevisserijvloot mag de totale drijfkracht eind 1996 maximaal 67.857 Kw (stemt overeen met circa 92.000 PK) bedragen en de totale bruto tonnenmaat 20.914 BT.

Eind 1994 werden er 652 aangemonsterde zeelieden geteld (1993: 720 zeelieden, 1992: 762 zeelieden) en 455

afgemonsterde (beschikbare) zeelieden (1993: 495, 1992: 538).

De globale besomming van de aanvoer door Belgische vaartuigen in Belgische havens is in 1994 verder gedaald (met 2,2% ten opzichte van 1993), maar in mindere mate dan in de vorige jaren (1992-1993: –3,9%, 1991-1992: –20,1%) (zie tabel 8). De waarde van de visaanvoer bedroeg in 1994 uiteindelijk nog 2.235,6 miljoen BEF (1993: 2.285,8 miljoen BEF, 1992: 2.379,8 miljoen BEF, 1991: 2.977,8 miljoen BEF).

Deze daling is het gevolg van een vermindering van de aangevoerde hoeveelheid (van 22.897 ton in 1993 tot 21.372 ton in 1994, zijnde –6,7%) die gedeeltelijk werd gecompenseerd door een hogere algemene

Tabel 8

Aanvoer Belgische en vreemde vissersvaartuigen 1993-1994

Haven	Door Belgische vaartuigen				Door vreemde vaartuigen			
	Hoeveelheid (ton)		Waarde (milj. fr.)		Hoeveelheid (ton)		Waarde (milj. fr.)	
	1993	1994	1993	1994	1993	1994	1993	1994
Zeebrugge	14.233	12.462	1.433,6	1.332,9	267	410	19,4	36,9
Oostende	7.653	7.819	735,1	802,4	9	31	1,2	5,7
Nieuwpoort	1.011	1.091	117,1	100,3	14	16	4,8	2,1
Totaal	22.897	21.372	2.285,8	2.235,6	290	457	25,4	44,7

Bron: Dienst voor de Zeevisserij.

gemiddelde visprijs (van 99,8 BEF/kg tot 104,6 BEF/kg, zijnde +4,8%). Aanzienlijke prijsstijgingen werden vastgesteld voor onder meer schar (+34,8%), griet (+12,5%), langoestines (+12,0%), wulk (+8,8%) en schol (5,2%). Voor onder meer zeeduivel (-13,5%), garnalen (-12,9%), wijting (-6,6%), hondshaai (-6,6%) en tong (-5,9%) werden daarentegen lagere gemiddelde prijzen genoteerd dan in 1993.

De vangstactiviteit – uitgedrukt in aantal zeedagen – kende in 1994 een daling van 7% tot 28.108 dagen. Het aanvoergewicht per zeedag is heel lichtjes gestegen tot 760 kg (1993 : 758 kg), terwijl de aanvoerwaarde per zeedag is gestegen met 5% tot 79.500 BEF. De gasoliekosten daalden in 1994 met 6% tot 6,7 BEF/liter.

De grootste procentuele daling van de besomming werd vastgesteld in de haven van Nieuwpoort (-14,3%). In de haven van Zeebrugge werd een beperktere daling opgetekend (-7,0%), terwijl in de haven van Oostende de totale besomming zelfs is gestegen (+9,2%).

Met betrekking tot de aangevoerde hoeveelheid vis is de situatie volledig verschillend. Nieuwpoort kende de grootste relatieve stijging (7,9%), gevolgd door Oostende (2,2%). In Zeebrugge is de aangevoerde hoeveelheid gedaald met 12,4%. De stijging van de aangevoerde hoeveelheid in Nieuwpoort werd dus volledig tenietgedaan door een forse daling van de gemiddelde visprijs in deze haven (-20,6%). In de overige havens werd daarentegen een stijging van de gemiddelde visprijs waargenomen (Oostende +6,8%, Zeebrugge 6,2%).

Wat de waarde van de aanvoer betreft, blijft de haven van Zeebrugge de belangrijkste haven met een aandeel van 59,6% in de totale besomming van 1994, wat evenwel lager is dan in 1993 (62,7%) en 1992 (64,0%).

Oostende (van 31,1% in 1992, 32,2% in 1993 tot 35,9% in 1994) kende een verhoging van het aandeel in de totale besomming. Het aandeel van Nieuwpoort (4,5%) is terug gedaald onder het niveau van 1993 (5,1%) en van 1992 (4,9%).

De hoogste gemiddelde prijs werd in 1994 genoteerd in de haven van Zeebrugge (107,0 BEF/kg), gevolgd door de haven van Oostende (102,6 BEF/kg) en Nieuwpoort (91,9 BEF/kg).

De aanvoer door vreemde vaartuigen in Belgische havens is terug opmerkelijk gestegen; van 10 ton (of 2,0 miljoen BEF) in 1992, 290 ton (of 25,4 miljoen BEF) in 1993 tot 457 ton (of 44,7 miljoen BEF) in 1994. 89,7% van deze hoeveelheid (of 82,6% van de waarde) werd aangevoerd in de haven van Zeebrugge.

Voorlopige gegevens wijzen er op dat de stijgende trend inzake aanvoer van Belgische vaartuigen in vreemde havens is afgebroken. Niet alleen qua aanvoergewicht (van 9.353 ton in 1993 tot 8.400 ton in 1994, of -10,2%) maar ook qua aanvoerwaarde (van 812,0 miljoen BEF in 1993 tot 770,0 miljoen BEF in 1994, of -5,2%) is deze aanvoer in vreemde havens gedaald.

De globale besomming van de aanvoer door Belgische vaartuigen in Belgische en vreemde havens bedroeg in 1994 3.005,6 miljoen BEF (1993:

Visveiling, Oostende

3.097,8 miljoen BEF), waarin de aanvoer in vreemde havens nog een aandeel heeft van circa 25,6% (1993: 26,2%).

Sinds 1994 worden de maatregelen ter begeleiding van de herstructurering van de visserijsector gefinancierd met middelen uit het nieuw gecreëerde Financierings-instrument voor de Oriëntatie van de Visserij (FIOV) (zie Verordeningen nrs. 2080/93 en 3699/93). Deze maatregelen vielen tot voor kort onder de Verordeningen nrs. 4028/86 (ter verbetering en aanpassing van de structuur van de visserij en aquikultuur) en 4042/89 (ter ondersteuning van de verwerking en commercializatie van visproducten).

In 1994 werd inzake modernisering van vissersvaartuigen aan 3 projecten uit Zeebrugge steun gegeven van het FIOV (luik aanpassing van de structuur van de visserij) voor een totaal bedrag van 3.712.800 BEF (zijnde 15% van het investeringsbedrag). Er werden geen nieuwbouw- en aquikultuurprojecten ingediend die zich lokalizeren in West-Vlaanderen.

In het kader van het FIOV (luik verwerking en afzet van vis- en aquikultuurproducten) werden alle negen Vlaamse projecten, die in 1993 werden ingediend maar toen niet werden betoelaagd, goedgekeurd in 1994. Hiervan zijn zeven projecten gesitueerd in West-Vlaanderen. EOGFL-steun werd toegekend aan deze West-vlaamse projecten voor een totaal bedrag van 763.103 ECU (investeringsbedrag: 199.451.768 BEF).

Verloop van het toeristisch seizoen 1994

De toeristische index weerspiegelt het niveau van de toeristische activiteit in de drie toeristische regio's van West-Vlaanderen namelijk: de Kust, Brugge en het Achterland tijdens de maanden mei tot en met september.

In vergelijking met 1993 bedraagt de definitieve index Kust, Brugge en het Achterland voor het globale seizoen 96,8. Dit betekent dat de toeristische activiteit in 1994 met 3,2% is achteruitgegaan in vergelijking met het voorgaand seizoen.

De negatieve trend verloopt in een enigszins versneld tempo. Wanneer de drie laatste jaren worden geanalyseerd blijkt de achteruitgang in 1992 1,6% te bedragen, in 1993 2,2% en in 1994 3,2%.

Roomijs

Crème glacée

Eiskrem

Ice cream

Helado de crema

Melkerijstraat 10
B-8920 LANGEMARK

Tel.: 057 / 48 86 01

Fax: 057 / 48 71 82

Patrick Vanherpe & Partners pvba

v.h. Paul Houdmont
Verzekeringsmakelaars

In dienst van U die zekerheid wenst op een vlak waar de techniciteit en complexiteit met de dag groter worden. Mede door onze onafhankelijke positie kunnen wij steeds de voor U voordeligste voorwaarden selecteren. Alle verzekeringen met afzonderlijke dienst industriële risico's Raadpleeg ons ook voor vrijblijvend advies inzake hypothecaire leningen.

Pres. Rooseveltplein 2, bus 2
8500 Kortrijk, tel. (056) 22 08 72

De evolutie van de WES-index is verschillend per toeristische regio.

In het Achterland is de achteruitgang beperkt tot 0,3%, in Brugge bedraagt de achteruitgang 1,5% terwijl de Kust de grootste daling noteert met 3,6%.

Rekening houdend met de gewichten van de deelposten weegt de achteruitgang van de Kust het meest door in het globale resultaat.

De trends per maand zijn met uitzondering van de maand juli allemaal negatief in vergelijking met 1993.

Het voorseizoen gaat met 3,1% achteruit, september daalt met 4,9%, terwijl het verlies tot 6,4% oploopt in de maand augustus. Juli behaalt dus als enige maand een beperkt succes met 1,4% stijging.

De toestand in mei en juni is vergelijkbaar met vorig jaar vermits de feestdagen van OLH-Hemelvaart en Pinksteren net zoals vorig jaar in mei vielen.

Slechts 3 van de 9 hoofdklassen waaruit de index is opgebouwd kunnen afsluiten met een positief resultaat, namelijk: de verkeersdrukte met

3,1% stijging, de openbare nutsvoorzieningen aan de Kust met 2% stijging en de overnachtingen in het Achterland met 3,2% stijging. De daling in de overige posten is als volgt: ontspanning en recreatie -10,1%, overnachtingen aan de Kust -7%, handelsactiviteit aan de Kust -1,9%, overnachtingen in de Brugse hotels -0,9%, recreatie Brugge met onder meer museabezoek, bootjes- en fietsenverhuur -2,1% en recreatie Achterland -3,8%.

Rekening houdend met de belangrijke economische impact van het verblijftoerisme aan de Kust is de daling in deze sector de belangrijkste oorzaak van de globale achteruitgang in de toeristische economie aan de Kust. Het is dan ook nuttig deze post meer in detail te analyseren.

De hotelsektor is de enige sektor die het totale seizoen kan afsluiten met een licht positief resultaat (1,4% stijging).

De overnachtingen van trekkers op de losse kampeerplaatsen namen sterk toe in de maand juli. De uitzonderlijke temperaturen van juli hebben het re-

sultaat van deze maand voor de kampeersector positief beïnvloed, doch waren niet voldoende om de grote achteruitgang van juni en september op te vangen. De campingsector sluit de balans op de trekkersplaatsen af met een daling van 1,7%.

Zoals in de voorgaande jaren noteren we ook nu in de sector van het sociaal toerisme een achteruitgang die weliswaar beperkt is tot 2,9%.

De vakantiedorpen noteren een verlies aan overnachtingen met 4%.

Van alle sectoren is het appartementstoerisme de grootste verliezer. De post sluit af met 11,2% minder overnachtingen. Rekening houdend met het gewicht van deze sector bepaalt de trend van het appartementstoerisme in belangrijke mate het eindresultaat aan de Kust.

Maatwerk vereist talent.

BELEGGINGEN

Stel u voor. Dit is uw situatie. Stel u alle mogelijkheden voor. Of u nu voorzichtig bent of van een vleugje risico houdt. Stel u de samenwerking met BACOB voor. Waar men rekening houdt met uw situatie. Waar spaarbons, termijnrekeningen en BEVEK's u als gebeiteld zitten. En waar alle talent voorhanden is om u maatwerk te leveren.

BACOB
BANK

Bankieren is onze natuur

WERKLOOSHEID EN GRENSARBEID

Werkloosheid

Twee instanties zijn bevoegd inzake de werkloosheid en arbeidsbemiddeling. Op het niveau van het Vlaamse Gewest is de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VD-AB) bevoegd voor de arbeidsbemiddeling en de opleiding van werklozen. Op het federale niveau berust de werkloosheidsverzekering bij de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA).

De werklozen worden in dit artikel omschreven via de EG-definitie inclusief de oudere werklozen. De EG-definitie (niet-werkende werkzoekenden) komt overeen met:

- de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen, werkzoekend;
- de werkzoekenden in wachttijd, ingeschreven voor een voltijdse betrekking;
- de andere verplicht ingeschreven niet-werkende werkzoekenden (waaronder de werklozen die recht hebben op werkloosheidsuitkeringen op grond van een vrijwillige deeltijdse betrekking;
- de vrij ingeschreven niet-werkende werkzoekenden.

Een aantal categorieën komen niet voor in de EG-definitie. Dit is het geval voor de werklozen die een deeltijdse betrekking hebben aanvaard om aan de werkloosheid te ontsnappen en de werkzoekenden ingeschreven tijdens hun wachttijd in toepassing van artikel 124 van het KB van 20 december 1963 die deeltijds werken. Deze groepen vormen de verplicht ingeschreven werkende werkzoekenden.

De oudere werklozen zijn werklozen van 55 jaar en meer (of 50 jaar en meer met verminderde arbeidsgeschiktheid) die vrijgesteld zijn van stempelcontrole.

Het kwartaalgemiddelde van de totale werkloosheid bedroeg in 1994 in West-Vlaanderen 49.779 personen. Dit betekent een aangroei met 3,9% ten opzichte van een jaar geleden. De

aangroei in 1994 in het Vlaamse Gewest (+5,3%) of het Rijk (+5,1%) was groter dan in West-Vlaanderen. De toename van de werkloosheid was groter bij de vrouwen dan bij de mannen (in het geval van West-Vlaanderen, respectievelijk +5,6% en +1,8%).

Voorname cijfers betreffen evenwel gemiddelden. Tijdens het jaar 1994 heeft er zich immers een kentering voorgedaan in de groei van de werkloosheid. Zo was de werkloosheid in West-Vlaanderen in december 1994 reeds 4,6% lager dan een jaar geleden. In het Vlaamse Gewest was dit 1% minder, doch het Rijk had te kampen

West-Vlaanderen was gemiddeld groter bij de vrouwen dan bij de mannen. In de arrondissementen Diksmuide en Veurne nam de werkloosheid bij de vrouwen toe met meer dan 10%. In de arrondissementen Brugge en Tielt was de stijging bij de mannen en vrouwen omzeggens gelijk (Figuur 4).

De werkloosheidsdruk plaatst het aantal werklozen in verhouding tot de potentiële beroepsbevolking². De werkloosheidsdruk bedroeg in West-Vlaanderen in 1994 7,9% (zie tabel 10). Het jaar voordien werd een niveau van 7,5% bereikt. De werkloosheidsdruk is in bijna alle Westvlaamse ar-

Tijdens het jaar 1994 heeft zich een kentering voorgedaan in de groei van de werkloosheid. Zo was de werkloosheid in West-Vlaanderen in december 1994 reeds 4,6% lager dan een jaar geleden.

met een lichte stijging (+0,5%) eind december 1994.

De bijgevoegde grafieken illustreren dat het niveau van de werkloosheid in West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest nog steeds lager is dan hetgeen in 1983 geregistreerd werd. Voor het Rijk geldt dat de werkloosheidssituatie er sedert 1993 slechter aan toe is dan in 1983.

Tabel 9 geeft de werkloosheid per Westvlaams arrondissement weer. Het gaat hier over het gemiddelde van de 12 maanden van 1994. De totale werkloosheid nam naar verhouding sterker toe in de arrondissementen Tielt (+8,3%), Oostende (+7,2%) en in mindere mate Diksmuide, Veurne en Ieper. In de arrondissementen Roeselare (+3,5%), Brugge (+3,7%) en ook Kortrijk was de toename minder dan gemiddeld in West-Vlaanderen. De toename van de werkloosheid in

rondissementen lager dan gemiddeld in het Vlaamse Gewest (9,3%) of het Rijk (11,4%). Het arrondissement Oostende (10,0%) vormt een uitzondering. Ondanks de relatief grote toename van de werkloosheid in het arrondissement Tielt blijft de werkloosheidsdruk in dit arrondissement nog steeds laag (6,1%). De kustarrondissementen als geheel scoren slechter (8,6%) dan de overige Westvlaamse arrondissementen (7,4%). Dit is te wijten aan de werkloosheidsdruk bij de mannen die in de kustarrondissementen een stuk hoger ligt (7,8%) dan in de rest van de provincie (5,5%). Bij de vrouwen is er vrijwel geen verschil.

(2) De potentiële beroepsbevolking wordt gevormd door de mannen van 20 tot en met 64 jaar en de vrouwen van 20 tot en met 59 jaar.

WERKLOOSHEID

Tabel 9. Evolutie van de werkloosheid in West-Vlaanderen per arrondissement (a), jaargemiddelde 1993 en 1994

Arrondissement	Mannen			Vrouwen			Totaal		
	1993	1994	Index	1993	1994	Index	1993	1994	Index
Brugge	5.585	5.799	103,8	6.394	6.620	103,5	11.979	12.419	103,7
Diksmuide	869	867	99,8	896	1.012	112,9	1.765	1.878	106,4
Ieper	1.948	2.007	103,0	2.620	2.801	106,9	4.568	4.808	105,3
Kortrijk	4.705	4.708	100,1	6.867	7.385	107,5	11.572	12.094	104,5
Oostende	3.729	3.970	106,5	3.714	4.007	107,9	7.443	7.978	107,2
Roeselare	2.251	2.309	102,6	3.243	3.375	104,1	5.494	5.684	103,5
Tielt	1.054	1.147	108,8	1.684	1.819	108,0	2.738	2.966	108,3
Veurne	1.148	1.162	101,2	1.104	1.230	111,4	2.252	2.392	106,2
West-Vlaanderen	21.289	21.969	103,2	26.522	28.249	106,5	47.811	50.219	105,0
Kustarrondissementen	10.462	10.931	104,5	11.212	11.857	105,8	21.674	22.789	105,1
Overig West-Vlaanderen	10.827	11.038	101,9	15.310	16.392	107,1	26.137	27.430	104,9
Westhoek	3.965	4.036	101,8	4.620	5.043	109,2	8.585	9.078	105,7
Vlaamse Gewest	131.923	138.917	105,3	165.919	177.860	107,2	297.842	316.777	106,4
Het Rijk	287.211	304.789	106,1	336.823	356.516	105,8	624.034	661.304	106,0

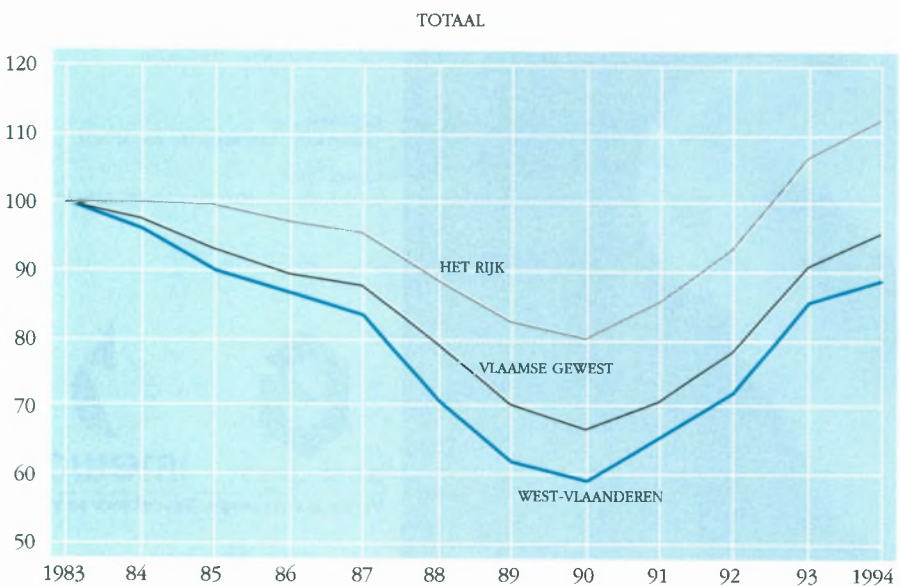
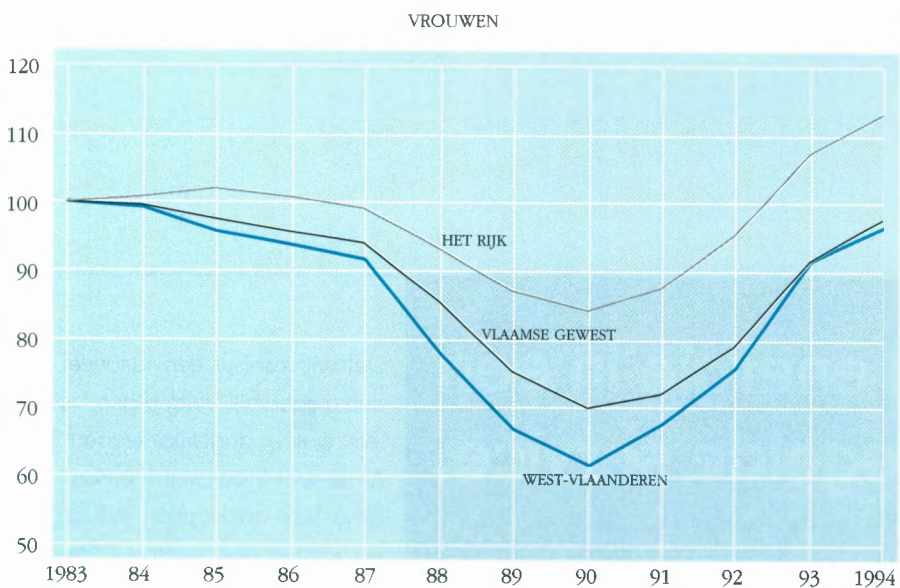
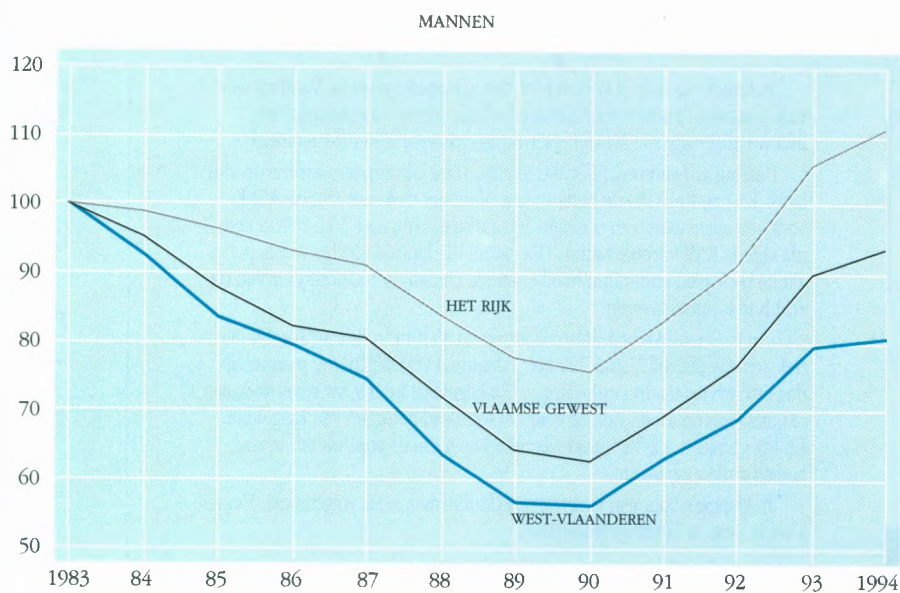
(a) EG-definitie, inclusief oudere werklozen.

Tabel 10. Evolutie van de werkloosheidsdruk in West-Vlaanderen per arrondissement (in%) (a)

Arrondissement	Aantal mannelijke werklozen per 100 mannen van 20 tot en met 64 jaar		Aantal vrouwelijke werklozen per 100 vrouwen van 20 tot en met 59 jaar		Aantal werklozen per 100 mannen van 20 tot en met 64 jaar, per 100 vrouwen van 20 tot en met 59 jaar	
	1993	1994	1993	1994	1993	1994
Brugge	6,8	7,1	8,9	9,2	7,8	8,1
Diksmuide	6,1	6,1	7,5	8,4	6,7	7,2
Ieper	6,3	6,5	10,0	10,7	8,0	8,4
Kortrijk	5,5	5,5	9,2	10,0	7,3	7,6
Oostende	8,8	9,3	10,1	10,8	9,4	10,0
Roeselare	5,3	5,4	8,8	9,2	6,9	7,1
Tielt	4,0	4,3	7,5	8,1	5,6	6,1
Veurne	7,2	7,2	7,9	8,8	7,6	8,0
West-Vlaanderen	6,3	6,5	9,0	9,6	7,5	7,9
Kustarrondissementen	7,5	7,8	9,1	9,6	8,2	8,6
Overig West-Vlaanderen	5,4	5,5	8,9	9,5	7,0	7,4
Westhoek	6,5	6,6	8,9	9,7	7,6	8,0
Vlaamse Gewest	7,3	7,7	10,5	11,2	8,8	9,3
Het Rijk	9,4	10,0	12,4	13,1	10,8	11,4

(a) EG-definitie, inclusief oudere werklozen.

Figuur 4
Evolutie van de werkloosheid (1983=100)*

* Kwartaalgemiddelde van de EG-definitie inclusief oudere werklozen

Grensarbeid

A. West-Vlamingen werkend in Frankrijk

Het Rijksinstituut voor Ziekte en Invaliditeitsverzekering (RIZIV) verspreidt gegevens omtrent de grensarbeid. Op 30 juni 1994 bedroeg het aantal Westvlamingen dat in Frankrijk actief was 1.243 personen. Dit zijn er 30 meer dan vorig jaar. Het merendeel van de Westvlamingen die in Frankrijk werken zijn afkomstig van de arrondissementen Kortrijk (570), Ieper (436) en in mindere mate Veurne (124).

B. Fransen werkend in West-Vlaanderen

Op 30 juni 1994 waren er volgens het RIZIV 2.074 personen woonachtig in Frankrijk en werkend in West-Vlaanderen. De stijgende trend die vanaf 1989 merkbaar werd kent daarmee een onderbreking. Vorig jaar waren er immers 2.261 personen die in Frankrijk woonden en in West-Vlaanderen actief waren.

De volkstelling die in 1990 in Frankrijk gehouden werd geeft eveneens informatie omtrent personen die in Frankrijk wonen en werken in West-Vlaanderen. Zo komt bijna de helft van de personen woonachtig in Frankrijk en die in West-Vlaanderen werken uit de zone Roubaix-Tourcoing. Het betreft voornamelijk personen met de Franse nationaliteit (85%). Belgen woonachtig in Noord-Frankrijk en werkend in West-Vlaanderen maken 7% uit van de grensarbeid komende uit Frankrijk. Vier vijfden van de personen woonachtig in Noord-Frankrijk en actief in West-Vlaanderen zijn werkzaam in de secundaire sektor.

C. De pendel met Nederland

Op 30 juni 1994 waren er 171 personen die in West-Vlaanderen woonden en in Nederland gingen werken. Het merendeel van hen woonde in het arrondissement Brugge (143). Er waren 223 personen die in Nederland woonden en in België actief waren. Ook hier betrof het meestal het arrondissement Brugge (176). Ten opzichte van vorig jaar is de pendelbalans met Nederland zo goed als ongewijzigd.

ZEEHAVENVERKEER EN LUCHTVAART

De haven van Zeebrugge

De trafiekachteruitgang die zich, na tien jaar onafgebroken groei, in 1993 had gemanifesteerd, blijkt slechts van tijdelijke aard te zijn geweest. In 1994 werden in de haven van Zeebrugge immers 32,9 miljoen ton goederen behandeld, waarmee 4,6% beter wordt gepresteerd dan in 1993 en waarmee eveneens het rekordcijfer van 1992 (33,4 miljoen ton) bijna wordt geëvenaard. Het aantal zeeschepen dat in 1994 in Zeebrugge aanmerde bedraagt 10.694 (-1,4%).

Tabel 11 laat zien dat behalve de vaste bulk (stortgoederen), alle andere segmenten van het goederenverkeer een matige tot zeer sterke groei meemaakten in 1994.

De grootste toename werd gerealiseerd in de overslag van stukgoederen. Hierdoor vertegenwoordigt deze goederengroep al bijna 70% van de totale goederenoverslag in de haven. In de afvoer overschrijdt het aandeel van de

In 1994 werden 860.092 vrachtwagens verscheept met een totaal tonnage van 13.622.720 ton (+10,9%). Deze groei, die overigens algemeen is voor alle diensten, doet vermoeden dat, ondanks het vertrek van een aantal trafieken (onder meer de Ford-trafiek op Dagenham), het effect van de opening van de Kanaaltunnel voor de haven van Zeebrugge niet voelbaar is geweest.

De containertrafiek bereikte in 1994 een nieuw rekordcijfer: 456.560 containers (uitgedrukt in TEU is dit 609.307) werden geladen of gelost. De algemene groei van de containertrafiek (+20,6%) is nagenoeg even sterk in de Europese short-sea als in de interkontinentale deep-sea.

Wat de andere stukgoederen betreft, wordt vooral gewezen op de verdere ontwikkeling van de trafiek van nieuwe auto's (+33,9% naar 482.660 eenheden) en de trafiek van vers fruit (1 miljoen ton, gedeeltelijk echter gecontaineriseerd).

gevolge van de opgelopen vertraging in de onderhoudswerken aan de installaties in de Algerijnse laadhaven.

Zoals reeds aangegeven is het segment van de vaste bulk de enige goederengroep waar een achteruitgang (-19,0%) wordt vastgesteld. Sinds de piek in 1991, daalde de overslag van stortgoederen op drie jaar tijd met meer dan 4 miljoen ton. Ter vergelijking: in 1991 beliep de overslag van kolen en cokes 5 miljoen ton en van ertsen 3 miljoen ton.

Naast het goederenverkeer ging de haven van Zeebrugge er ook op vooruit inzake het toeristisch verkeer: in 1994 werden 1.151.673 passagiers (+6,3%) te Zeebrugge verscheept en ontscheept en maakten 187.030 personenwagens (+12,4%) gebruik van de veerdiensten naar Groot-Brittannië.

Tenslotte dient er op gewezen dat het jaar 1995 zich, vooral inzake de ontwikkeling van de voorhaven, vrij perspectiefrijk aanbiedt. In de maand maart is de start voorzien van de in de voorhaven gelegen en door Cast uit te baten Flanders Container Terminal. Tegen het najaar gaan de werken van start voor de bouw van het Wielingendok. Voor dit dok is de uitbouw van een door Sea-Ro geëxploiteerde ro/ro-terminal gepland.

De haven van Oostende

Het jaar 1994 betekende voor de Oostendse stadshaven het achtste opeenvolgende jaar van trafiektoename, en dit ondanks een gevoelige terugloop inzake het aantal scheepsbewegingen (-258 bewegingen of -7,7%). In de handelshaven werden 3.454.542 ton goederen overgeslagen, hetgeen een groei van 1,4% (+46.122 ton) vertegenwoordigt ten opzichte van het jaar 1993. In 1993 kende de haven nog een

In 1994 werden in de haven van Zeebrugge 32,9 miljoen ton goederen behandeld, waarmee 4,6% beter wordt gepresteerd dan in 1993 en waarmee eveneens het rekordcijfer van 1992 (33,4 miljoen ton) bijna wordt geëvenaard.

Voor de Oostendse stadshaven betekende 1994 het achtste opeenvolgende jaar van trafiektoename. Het grootste aandeel van de trafiek van de stadshaven zijn de ro/ro-vrachten van en naar Groot-Brittannië (59%).

stukgoederen zelfs de kaap van 90%. De belangrijkste groep binnen de stukgoederen blijft de vrachtwagentrafiek van en naar Groot-Brittannië.

De overslag van vloeibare produkten bleef nagenoeg op hetzelfde peil als in 1993. Een en ander is te wijten aan de verminderde aanvoer van aardgas, ten-

*Tabel 11
Goederenoverslag in de haven van Zeebrugge, 1993 en 1994 (goederen in ton)*

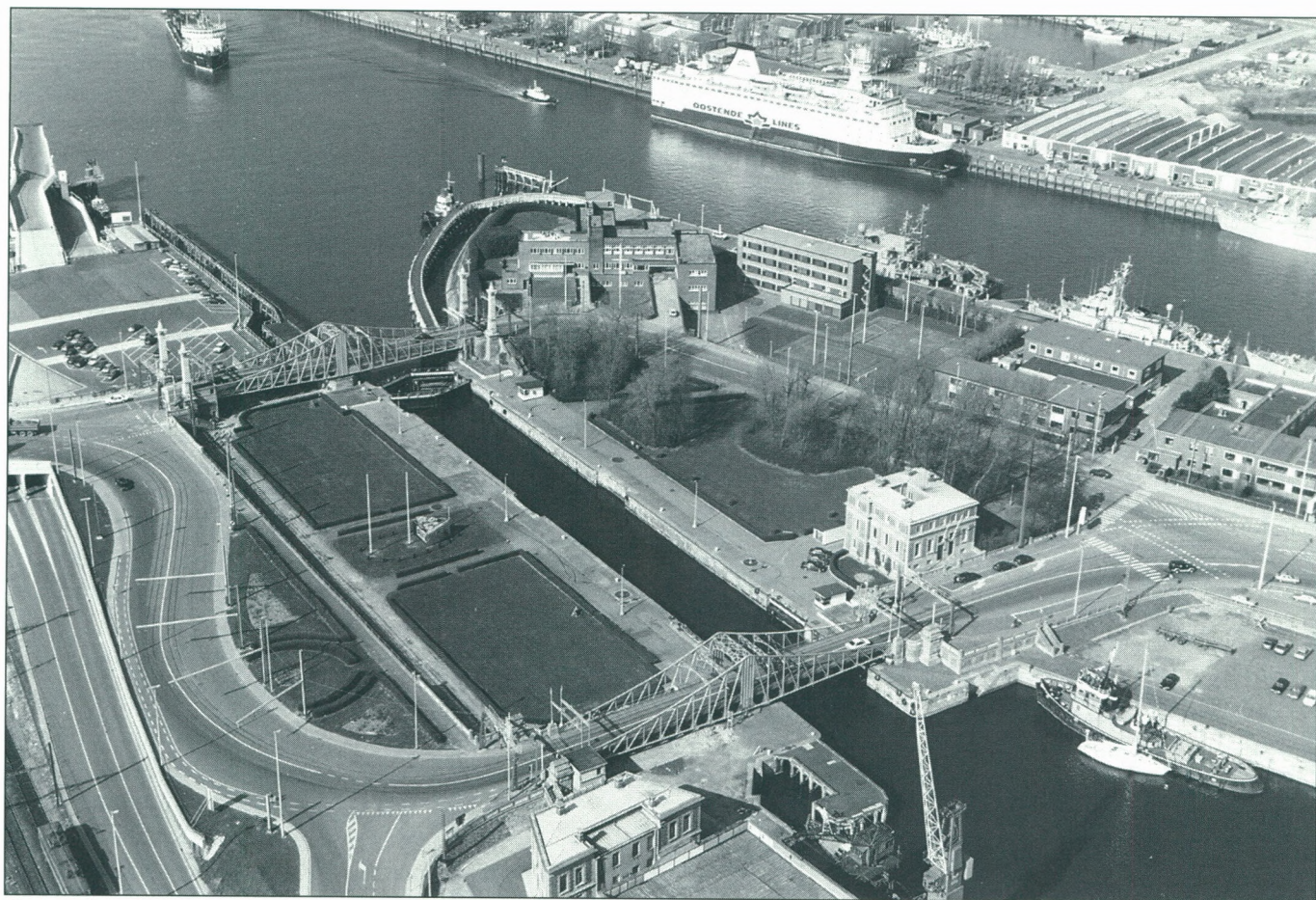
	Aanvoer		Afvoer		Totaal	
	1993	1994	1993	1994	1993	1994
<i>Stukgoederen</i>						
Roll-on/Roll-off	5.491.363	6.251.010	6.792.245	7.371.710	12.283.608	13.622.720
Containers	2.784.194	3.327.575	3.347.515	4.069.303	6.131.709	7.396.878
Waarvan:						
– Europees	1.404.425	1.787.795	2.119.756	2.512.970	3.524.181	4.300.765
– Interkontinentaal	1.379.769	1.539.780	1.227.759	1.556.333	2.607.528	3.096.113
Andere	866.433	990.208	380.968	389.830	1.247.401	1.380.038
Subtotaal	9.141.990 49,1%	10.568.793 52,6%	10.520.728 82,1%	11.830.843 92,6%	19.662.718 62,5%	22.399.636 68,1%
<i>Vloeibare produkten</i>						
Aardgas	3.231.919	3.047.945	–	–	3.231.919	3.047.945
Geraffineerde olieprodukten	1.046.949	1.127.491	553.832	632.850	1.600.781	1.760.341
Andere	68.802	103.090	1.595	6.631	70.397	109.721
Subtotaal	4.347.670 23,3%	4.278.526 21,3%	555.427 4,3%	639.481 5,0%	4.903.097 15,6%	4.918.007 15,0%
<i>Stortgoederen</i>						
Kolen en cokes	2.149.744	1.743.357	1.450.795	194.459	3.600.539	1.937.816
Bouwmaterialen	1.588.841	1.756.785	6.688	5.992	1.595.529	1.762.777
Ertsen	1.205.941	1.621.981	115.452	–	1.321.393	1.621.981
Andere	195.109	137.231	158.139	108.768	353.248	245.999
Subtotaal	5.139.635 27,6%	5.259.354 26,2%	1.731.074 13,5%	309.219 2,4%	6.870.709 21,9%	5.568.573 16,9%
Algemeen totaal	18.629.295 100,0%	20.106.673 100,0%	12.807.229 100,0%	12.779.543 100,0%	31.436.524 100,0%	32.886.216 100,0%

Bron: MBZ.

*Tabel 12
Maritiem verkeer in de stadshaven van Oostende, 1993 en 1994 (goederen in ton)*

Aard	Aanvoer		Afvoer		Totaal	
	1993	1994	1993	1994	1993	1994
Bouwmaterialen en hout	858.568	942.613	–	1.360	858.568	943.973
Petroleumprodukten	151.428	137.249	–	–	151.428	137.249
Chemische produkten en kunst mest	117.943	111.584	112.461	116.420	230.404	228.004
Voertuigen (ro/ro)	842.983	843.005	1.166.301	1.187.568	2.009.284	2.030.573
Andere	139.559	111.164	19.177	3.579	158.736	114.743
Totaal	2.110.481	2.145.615	1.297.939	1.308.927	3.408.420	3.454.542

Bron: Havendienst Oostende.

J.J. Soenen, Oostende

Demeysluis, haven Oostende

groei in de goederenbehandeling met 13%.

Het grootste aandeel van de trafiek van de stadshaven zijn de ro/ro-vrachten van en naar Groot-Brittannië: 2.030.573 ton of 59%. De andere belangrijke goederenstromen in het jaar 1994 waren de aanvoer van grint en zand (bijna 900.000 ton), de aan- en afvoer van chemische produkten en kunstmest (228.000 ton) en de aanvoer van gasolie (137.000 ton).

Het volledig overzicht van de resultaten van de stadshaven wordt in tabel 12 geïllustreerd. Daarin is af te lezen dat de groeiende goederen categorieën de bouwmaterialen en het hout zijn (+85.000 ton) en de ro/ro-trafiek (+21.000 ton). Deze groei wordt gedeeltelijk gecompanseerd door een achteruitgang in de sektor van de petroleumprodukten (-14.000 ton) en het nagenoeg wegvallen van de trafiek van veevoeders (-23.000 ton).

Met bijzondere belangstelling werd uitgekeken naar de evolutie in 1994 van de RMT-activiteiten in de stadshaven. Hoewel het effect van de opening van de Kanaaltunnel slechts gedeeltelijk heeft gespeeld - de vrachtrafiek onder het kanaal kwamen

Voortaan integreert BBL Soft Telelink de telecommunicatiemodule, het raadplegen van databestanden, de overdracht van bestanden en de off-line intoetsing van uw betalingen.
Is de BBL ook daarom de voorkeurbank ?

Financieringen en financiële dienstverlening voor creatieve ondernemers

- Eigen en quasi-eigen vermogenfinancieringen via participaties, onderhandse obligatie-leningen of leningen op vaste termijn
- Financiële herstructureringen
- Controlewijzigingen: familiale opvolgingsproblemen, verzelfstandiging via management buy-out en buy-in, fusies en overnames
- Bescherming minderheidsbelangen

INVESTCO

Regentlaan 54, Box 2, B-1000 Brussels - Tel. 02/513.45.20
Fax. 02/513.97.41

immers pas midden vorig jaar op gang – werd de keuze voor de nieuwe Britse aanloophaven (Ramsgate) en de samenwerking met een nieuwe commerciële partner (Sally Line) vanaf 1 januari 1994 niet echt een succes.

Op alle fronten werd, deels door een reeks tegenslagen en problemen tengevolge van de keuze voor de nieuwe route Oostende-Ramsgate, een achteruitgang genoteerd. De vrachtrafik liep verder terug tot 70.757 eenheden (-14,2%), het aantal toeristische voertuigen (personenwagens en autocars) ging achteruit tot 244.377 eenheden (-12,9%). De RMT-vloot vervoerde 1.827.561 personen in 1994, niettegenstaande de spectaculaire reductie van de prijzen is dit een verlies van 2,2%.

De luchthaven van Oostende

Na het moeilijke jaar 1993, was 1994 voor de luchthaven van Oostende op alle vlakken een bijzonder goed jaar. Zowel het aantal bewegingen, het aantal passagiers als de vrachtactiviteiten kenden een buitengewone stijging. Tabel 13 bevat de gegevens ter zake.

Luchthaven, Oostende.

Tabel 13

Vliegtuig-, passagiers- en vrachtbewegingen op de luchthaven van Oostende, 1990-1994

Jaar	Vluchten	Passagiers	Vracht (in ton)
1990	48.939	109.607	47.521
1991	47.223	87.302	50.363
1992	37.826	85.731	44.283
1993	34.858	81.902	42.577
1994	38.147	94.676	60.210

Bron: Luchthaven Oostende.

Het aantal vliegtuigbewegingen steeg het voorbije jaar tot 38.147, of een toename met 9,4% tegenover 1993. De toename met 15,6% van het aantal passagiers is vooral toe te schrijven aan het initiatief van de Oostendse touroperator Sunair, die gedurende de periode juni-september vanuit Oostende charters inlegde naar zuiderse vakantiebestemmingen.

De grootste procentuele stijging is waar te nemen bij het vrachtverkeer. Dankzij een toename met 41,4% wordt het rekordniveau van 60.210 ton bereikt. Duidelijk blijkt dat de luchthaven zich verder blijft specialiseren in de sektor van de luchtcargo. De bestemmingen liggen vrij gespreid over de verschillende continenten, doch een belangrijk deel is georiënteerd op de landen van het GOS.

In 1994 werden bovendien de werken aan de rolbaan en aan de ont-

sluitingsweg voor de luchthavengebonden aktiviteitszone verder gezet. De voltooiing van deze werken gaat vooraf aan de eigenlijke ontwikkeling van deze zone als vestigingsplaats voor onderhouds- en toeleveringsaktiviteiten

Het vliegveld van Kortrijk-Wevelgem

Evenals de luchthaven van Oostende pakt ook het vliegveld van Kortrijk-Wevelgem uit met positieve cijfers voor het jaar 1994. Het aantal vliegtuigbewegingen steeg met 13,2% tot 65.294. De lokale vluchten bleven veruit de belangrijkste aktiviteit op het vliegveld (77,3% van alle vluchten). Het aandeel van de zakenvluchten nam toe tot 7,9%. Met betrekking tot het aantal passagiers is de trend vrij gelijklopend: een algemene toename met 13,9% tot 128.528, een vermindering

van het aandeel van de lokale passagiers van 72,6% naar 69,5% en een toename van het aandeel van de zakenreizigers van 11,5% naar 13,0%.

Een gedeeltelijke verklaring van de trafiekgroei ligt in de vaste lijndienst die Euro Direct Airlines tussen oktober 1994 en februari 1995 tussen Wevelgem en London-Stansted uitbaatte.

CARL ADAMS N.V.

ERKEND SELECTIEBUREAU
SELECTIE, TRAINING EN ADVIES
VG. WS. 032

PERSONEELSRECRUTERING
ORGANISATIE & MANAGEMENT ADVIES

ARDOOISESTEENWEG 25, 8800 ROESELARE
TELEFOON: (051) 24 16 56 / 24 19 98
FAX (051) 24 02 06

HUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN INFRASTRUKTUUR

Huisvesting

Het Nationaal Instituut voor de Statistiek verstrekt gegevens omtrent het aantal nieuw toegestane en het aantal begonnen woningen. Daarbij moet worden opgemerkt dat niet alle maandgegevens voor het jaar 1994 op dit ogenblik beschikbaar zijn. Daarom zal in het geen hierna volgt een vergelijking worden gemaakt tussen de zeven eerste maanden van 1994 en van 1993 (zie tabel 14). Deze eerste resultaten geven slechts een partieel beeld van de evolutie. Pas wanneer alle maandgegevens beschikbaar zijn heeft men een volledig beeld van de bouwconjunctuur.

Het aantal vergunde woningen (woon- of niet-woongebouwen) bedroeg in West-Vlaanderen 4.780 in de periode van januari tot en met juli 1994. Het lag 13,9% lager tijdens de eerste zeven maanden van 1994 ten opzichte van dezelfde periode in 1993. In het Vlaamse Gewest en het Rijk was er een stijging van respectievelijk 1,4% en 2,0%. De reden voor de minder goede Westvlaamse prestatie is de evolutie in het arrondissement Veurne: het aantal vergunde woningen gedurende januari-juli 1994 bedroeg er slechts 39,4% van het overeenkomstige aantal in 1993. Ook het arrondissement Brugge scoort minder goed (-1,4%). Onder de overige arrondissementen presteerden vooral de Westhoekarrondissementen Diksmuide en Ieper goed (respectievelijk +32,4% en +29,2%). Het aantal vergunde woningen per 1.000 inwoners geeft een beeld van de bouwactiviteit. In West-Vlaanderen werden 4,3 bouwvergunningen afgeleverd per 1.000 inwoners. Dit is naar verhouding ongeveer evenveel als in het gehele Vlaamse Gewest en meer dan in het Rijk (3,2). Het aantal vergunde woningen blijft traditioneel

hoog in de kustarrondissementen (5,4). In de overige arrondissementen was het cijfer 3,5.

Het aantal begonnen woningen bedroeg 5.015 in West-Vlaanderen tijdens de eerste zeven maanden van 1994 of 15,8% hoger dan een jaar terug. In het Vlaamse Gewest of het Rijk was de stijging minder groot (9,0% en 7,2% respectievelijk). Het arrondissement Oostende was de motor van de bouwactiviteit. Het aantal begonnen woningen lag er immers 132,7% hoger dan in de vergelijkbare periode van

De activiteiten van de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij lagen in 1994 op hetzelfde peil als in 1993. Ook de activiteiten in het kader van Domus Flandria kenden vooruitgang. In West-Vlaanderen werden in 1994 776 projecten goedgekeurd. Daarvan waren er 111 in een renovatiegebied of hadden betrekking op inbreidingsgerichte projecten in kansarme buurten. Een 411-tal projecten grepen plaats in het kader van het urgentieprogramma (Domus Flandria). In 1993 waren er 780 goedgekeurde projecten waarvan

In West-Vlaanderen werden 4,3 bouwvergunningen afgeleverd per 1.000 inwoners. Dit is naar verhouding ongeveer evenveel als in het gehele Vlaamse Gewest en meer dan in het Rijk (3,2).

Inzake ruimtelijke ordening werden in de loop van 1994 voor bepaalde gewestplannen gedeeltelijke herzieningen definitief vastgelegd. Het betreft het bestemmen van gronden voor bedrijventerreinen in de gewesten Kortrijk en Roeselare-Tielt. Daarnaast waren er in 1994 meerdere gedeeltelijke herzieningen in procedure.

1993. Ook in de arrondissementen Kortrijk, Tielt en Diksmuide kon men een noemenswaardige stijging noteren. Vooral in het arrondissement Ieper was er een merkbare daling van het aantal begonnen woningen (-30,1%). Het aantal begonnen woningen per 1.000 inwoners bedroeg 4,5 in West-Vlaanderen tijdens de periode januari-juli 1994. Dit was meer dan in het Vlaamse Gewest (3,7) of het Rijk (2,8). Net zoals bij de vergunde woningen scoren ook hier de kustarrondissementen relatief beter (6,4) dan de andere Westvlaamse arrondissementen (3,1).

410 in het kader van het urgentieprogramma.

In 1994 verkocht de Westvlaamse Interkommunale voor Huisvesting (WIH) 40,9 ha grond gespreid over 454 kavels. In 1993 waren er minder grondverkoop (22,3 ha over 224 kavels). De grondaankopen betroffen 29,3 ha. Dit is 5,1 ha minder dan vorig jaar. De grondaan- en -verkoop voor huisvesting van de interkommunale Leiedal betroffen telkenmale ongeveer 1 ha.

Op 1 april 1993 werd het premiestelsel van het Vlaamse Gewest gewijzigd. Centraal in het nieuwe stelsel

Tabel 14
Nieuw toegestane bouw en begonnen woningen, periode januari-mei, 1993-94

Arrondissement	Vergunde woningen (nieuw bouw, al of niet in			Begonnen woningen (nieuw bouw, al of niet in woongebou wen)			Aantal per 1.000 inwoners in 1994	
	1993	1994	Index	1993	1994	Index	Vergund	Begonnen
Brugge	1.329	1.045	78,6	1.142	1.054	92,3	3,9	3,9
Diksmuide	105	139	132,4	102	117	114,7	2,9	2,5
Ieper	277	358	129,2	326	228	69,9	3,4	2,2
Kortrijk	908	1.022	112,6	731	927	126,8	3,7	3,3
Oostende	847	960	113,3	501	1.166	232,7	6,8	8,3
Roeselare	451	431	95,6	494	436	88,3	3,1	3,1
Tielt	345	317	91,9	299	344	115,1	3,6	4,0
Veurne	1.289	508	39,4	735	743	101,1	9,3	13,5
Kustarrondissementen	3.465	2.513	72,5	2.378	2.963	124,6	5,4	6,4
Overig West-Vlaanderen	2.086	2.267	108,7	1.952	2.052	105,1	3,5	3,1
West-Vlaanderen	5.551	4.780	86,1	4.330	5.015	115,8	4,3	4,5
Vlaamse Gewest	24.300	24.634	101,4	19.757	21.544	109,0	4,2	3,7
Het Rijk	32.044	32.699	102,0	26.623	28.529	107,2	3,2	2,8

Bron: NIS.

staat de tegemoetkoming in de aflossing van een hypothecaire lening voor de bouw, koop of sanering van een woning. Verder trad ook de nieuwe verbeterings- en aanpassingspremie en de huursubsidie en installatiepremie in werking. Tabel 15 geeft het verloop weer van de tegemoetkomingen in de leninglast. De tussenkomst in West-Vlaanderen was het grootst in 1994 in de bouw (562), gevolgd door de renovatie (260).

Naast de tussenkomst in de leninglast werden in West-Vlaanderen 850 verbeterings- en aanpassingspremies toegekend (21,6% van het totaal voor Vlaanderen) en werd in 121 gevallen een huursubsidie of installatiepremie verleend (17,7% van het Vlaamse Gewest).

Voor de volledigheid kan nog vermeld worden dat op het niveau van het Vlaamse Gewest er 2.016 bouwpremies, 55 kooppremies en 5.261 saneringspremies toegekend werden in 1994. Het betreft afgehandelde dossiers onder de oude reglementering.

Ruimtelijke ordening

In de loop van 1994 werden voor bepaalde gewestplannen gedeeltelijke herzieningen definitief vastgesteld. Het gaat vooral om het bestemmen van gronden voor bedrijventerreinen in de gewesten Kortrijk en Roeselare-Tielt. Daarnaast waren er in 1994 meerdere gedeeltelijke herzieningen in procedure. Hierbij ging het eveneens vooral om het scheppen van mogelijkheden voor de realisatie van bedrijventerreinen in de gewesten Kortrijk, Roeselare-Tielt, Ieper-Poperinge en Diksmuide-Torhout, om het geven van nieuwe bestemmingen aan militaire domeinen in de gewesten Veurne-Westkust (te Nieuwpoort), Brugge-Oostkust (te Brugge, Damme, Jabbeke en Zedelgem), Oostende-Middenkust (te Oostende) en om de vastlegging van het tracé van de weg N58 (Wervik-A19 met westelijke omleiding van Menen).

Zoals bekend werden de voorstellen tot gedeeltelijke herziening van de gewestplannen voor wat betreft de be-

drijventerreinen ingediend door de GOM-West-Vlaanderen. Deze laatste diende in dit verband overigens voorstellen in voor elk van de zeven Westvlaamse gewestplannen.

Tenslotte valt te wijzen op de betrokkenheid van de GOM-West-Vlaanderen bij de opmaak (door het Westvlaams Economisch Studiebureau) van het Structuurplan West-Vlaanderen.

Zeehavens en kustverdediging

Sprekend over de verdere uitbouw van de haven van Zeebrugge moet in eerste instantie worden gewezen op de westelijke voorhaven. Daar werd in 1994 verder gewerkt aan de realisatie van de Flanders Container Terminal (kade, terreinen, kranen, wegenis, sporen,...). Deze terminal wordt gebouwd aan de zee-zijde van de oude havenmuur (de Leopold II-dam) en zal in 1995 in gebruik worden genomen.

Nog verder zeewaarts en helemaal aanleunend tegen de nieuwe westelijke strekdam, zal het Wielingendok wor-

den aangelegd; dit dok is bedoeld voor ro/ro-verkeer.

Ondertussen ging ook veel aandacht naar de verbetering van de aansluiting van de haven op het wegennet. Midden 1994 werden de werken tot onder-tunneling van de Koninklijke Baan (kruising met de Baron de Maerelaan) aangevat. In het zuiden van het havengebied werd een (voorlopige) verbinding in gebruik genomen tussen de havenwegen en de weg Brugge-Dudzele-Westkapelle. Hierdoor wordt het havenverkeer via de weg Dudzele-Westkapelle afgeleid naar de N49 Westkapelle-Antwerpen en wordt het Brugse ontlast.

Helemaal op de zuidelijke rand van het havengebied is in 1994 gestart met de aanleg van een nieuwe verbinding (voorlopig op half profiel) die zal lopen vanaf de nieuwe Herdersbrug in het westen (brug in aanbouw) tot aan de twee afleidingskanalen in het oosten. Deze weg vormt een onderdeel van de later te realiseren verbinding Jabbeke-Westkapelle, of met andere woorden, van de verlenging van de A18 vanaf Jabbeke tot aan de (tot autosnelweg om te bouwen) expresweg N49 Westkapelle-Antwerpen.

In de Oostendse Zeehaven werd in 1994 gestart met de aanleg van een zwaaiplaats ten behoeve van de RMT-ferries. Het gaat om een interne herstructurering waarbij ter hoogte van het Zeewezendok een zwaairuimte

ontstaat van 300 m diameter. Dit werk is een onderdeel van het renovatieprogramma voor de haven. Een ander onderdeel is de bouw van een nieuwe zee-sluis. In 1993 besliste de Vlaamse regering principieel akkoord te gaan met de bouw van deze sluis; in 1994 besliste zij over de afmetingen ervan.

De schade aangericht door de stormen rond de jaarwisseling 1993-94 hebben andermaal aangetoond dat de kustverdediging op een aantal plaatsen zeer zwak is. In 1994 liet de overheid vooral voedingsbermwerken uitvoeren ter hoogte van De Haan-Bredene. Hierbij werd in zee een zogenaamde voedingsberm aangelegd (circa 600 m uit de kust en evenwijdig daaraan); tussen deze berm en de duinen wordt zand opgespoten. De onderwaterberm heeft de bedoeling het zand, dat bij storm wordt weggeslagen uit strand en duinen, op te vangen en te verhinderen dat het verder in zee verplaatst wordt. Hierdoor ontstaat aan de landzijde van de berm een zandvoorraad die bij kalm weer door de natuurlijke stromingen naar het strand wordt gebracht.

De Vlaamse overheid bereidt een globaal beleidsplan voor om de zeevarende maatregelen gericht uit te voeren, gebaseerd op goed gedocumenteerde normen en in samenhang met de vele andere functies van de kustzone ('Kust 2002', zie West-Vlaanderen Werkt, 5/1994).

Wegen

Op de autosnelweg A18 dient nog steeds de sectie Veurne-Franse grens afgewerkt. Het is een sluitstuk aangezien op Frans grondgebied het verlengde van deze autosnelweg reeds in 1993 werd afgewerkt; bedoeld is de zogenaamde Rocade Littorale naar de Kanaaltunnel (en verder). De Kanaaltunnel werd in 1994 in gebruik genomen. De Vlaamse overheid besliste de voltooiing van de A18 te versnellen zodat de afwerking in 1996 kan worden verwacht.

In 1993 werd tussen het Vlaamse en Waalse Gewest een protocol afgesloten voor de gelijktijdige realisatie van de afwerking van de autosnelweg A17 op Waals grondgebied (Dottenijs) en de aanleg van de N58 tussen Komen en de A19 te Geluwe. In het protocol is als timing eind 1995 voorgesteld. Het lijkt erop dat deze timing niet zal kunnen worden gehaald aangezien slechts een eerste gedeelte (tussen A19 en N8 te Geluwe) van het project pas eind 1994 werd aanbesteed en goedgekeurd. Zoals door de GOM - West-Vlaanderen meermaals is bepleit, wordt de aanleg van de westelijke ring om Menen opgenomen in de aanleg van de N58.

Behalve reeds eerder vermelde wegenwerken zijn voor 1994 vooral te vernoemen, de aanleg van de omleiding van Lichtervelde (over het gehele tracé), de aanleg van de ringen van Torhout en Roeselare, tevens aansluitingen op de A17 (in beide gevallen: brug over spoor) en de bouw van de Leiebrug te Wielsbeke in het tracé van de N382 (E17-Wielsbeke ...).

Belangrijke aanbestedingen (nog niet goedgekeurd in 1994) hadden betrekking op: de laatste fase van de omleiding van Ingelmunster, de N37 te Zonnebeke (sectie tussen de A19 en Zonnebeke) en de nieuwe op- en afritten op de A10 te Jabbeke.

Waterwegen

De voornaamste activiteit was gesitueerd op de Leie te Menen en op de Grensleie (stroomopwaarts Menen); het gaat om kalibreringswerken voor scheepvaart van 1.350 ton. Op de Grensleie gebeurt dit in uitvoering van een Frans-Belgische overeenkomst. In de huidige politieke situatie betreft het een samenwerking tussen Frankrijk, het Vlaamse en het Waalse Gewest.

Tabel 15

Tussenkomen in de leninglast inzake bouw, koop en renovatie in 1993 en 1994

	Bouw	Koop	Renovatie
West-Vlaanderen			
1994	562	106	260
1993	131	8	45
Vershil	431	98	215
Vlaamse Gewest			
1994	2.294	768	1.108
1993	378	68	143
Vershil	1.916	700	965
Aandeel West-Vlaanderen			
1994	24,5%	13,8%	23,5%
1993	34,7%	11,8%	31,5%

Bron: Vlaamse Huisvestingsmaatschappij.

Waterstraalsnijmachines

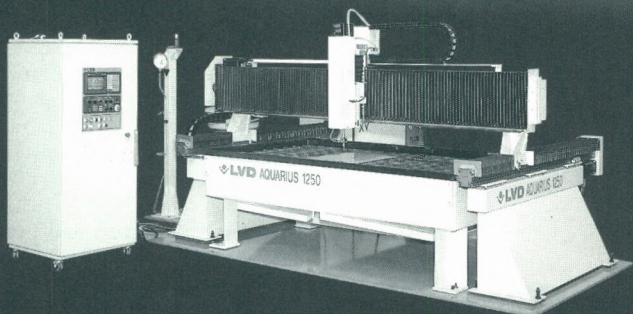
Vlijmscherp water

Geven de klassieke snijmethodes u niet het gewenste resultaat? Dan openen de **AQUARIUS** waterstraalsnijmachines van LVD nieuwe perspectieven.

Met kunststoffen, papier, schuimrubbers en textiel levert de **AQUARIUS** onnavolgbaar snijwerk. Maar ook staal, roestvrijstaal, aluminium, koper, glas, marmer en composietmaterialen, zelfs tot 50 mm dik en meer, kan hij aan.

Zowel voor complexe als eenvoudige toepassingen, in twee of drie dimensies, biedt de waterstraaltechnologie van LVD u het gewenste resultaat, zonder vervorming, verbranding of structuurverandering.

Werkt u met moeilijk te versnijden materiaal? Contacteer ons dan voor meer informatie. Of laat ons - zonder enige verplichting - enkele snijproeven uitvoeren op een **AQUARIUS** waterstraalsnijmachine.

LVD COMPANY N.V.
Nijverheidslaan 2 - B-8560 Gullegem
Tel. 056/43 05 11 - Fax 056/40 24 64 - Tx 85317

LVD FORMING YOUR FUTURE

Laser- en waterstraalsnijden - Plooiën - Snijden - Ponsen - Dieptrekken

Stroomafwaarts de Grensleie, meer bepaald te Kortrijk, blijft nog een flessenhals weg te werken (tussen stroomopwaarts en stroomafwaarts van Kortrijk gelegen panden).

Dit werk vergt belangrijke onteigeningen (gestart in 1993) en infrastructuurwerken en is voorwerp van een protocol tussen het Vlaamse Gewest en de Stad Kortrijk. De werken zullen, naar verwacht wordt, in 1995 worden aangevat.

In 1994 werd de aanbesteding gedaan (maar nog niet goedgekeurd) voor de bouw van een stuwsuis op het kanaal Brugge-Gent. Het kunstwerk is bedoeld om het Brugse te behoeden voor overstromingen en wordt gebouwd ter hoogte van Beernem. Het werk houdt ook in de verbreding van het kanaal over een afstand van circa 1 km. Deze plaatselijke verbreding vergemakkelijkt het kruisen van schepen.

Spoorwegen

Inzake spoorwegen is vooral te verwijzen naar de modernisering en elektrificatie van de lijn (Gent-)Deinze-Adinkerke. Op talrijke plaatsen werden in 1994 werken uitgevoerd: plaatsen van bovenleidingen, afschaffen van overwegen, aanpassen seininrichting en dergelijke. Het project is binnen de NMBS een prioriteit. Niettemin zal de indienststelling, aanvankelijk voorzien voor 1995, pas medio 1996 kunnen gebeuren. De lijn Deinze-Adinkerke is thans de enige nog niet-geëlektrificeerde spoorlijn in West-Vlaanderen.

Nog op het vlak van de spoorwegen valt te herinneren aan het feit dat de Frans-Britse Kanaaltunnel (die een spoortunnel is), midden 1994 in gebruik genomen werd.

Luchthavens

In het kader van de realisatie van een bedrijventerrein voor luchthavgebonden activiteiten, palend aan de luchthaven van Oostende, is in 1994 de aanleg van het eerste deel van de rolbaan (die de luchthaven met het bedrijventerrein zal verbinden) nagevoeg afgewerkt. Met het bouwrijp maken van het terrein en met de aanleg van een ontsluitingsweg, die gepaard gaat met belangrijke rioleringswerken, is in 1994 een aanvang genomen.

Bedrijventerreinen

Het merendeel van de Westvlaamse bedrijventerreinen wordt beheerd door de Westvlaamse Interkommunale voor Economische Expansie en Rekonversie (WIER) of door Leiedal.

De WIER heeft in 1994 circa 47 ha grond aangekocht met het oog op het bouwrijp maken van bedrijventerreinen (1993: 107 ha). Deze grondaankopen situeerden zich voor een groot deel te Ieper (Ieperleekanaal) en te Poperinge (Sappenleen). In 1994 werd ongeveer 41 ha grond verkocht (1993: 40 ha), gespreid over 25 bedrijventerreinen.

Door Leiedal werd 0,5 ha aangekocht in 1994 (1993: 2 ha). De verkopen aan bedrijven betroffen in 1994 in totaal ongeveer 10 ha (voornamelijk in Gullegem-Moorsele en de LAR Transportzone) (1993: 11 ha).

Afvalwaterzuivering

Zoals in voorgaande jaren werd in 1994 opnieuw een opvallende activiteit ontplooid inzake de bouw van infrastructuur voor de zuivering van afvalwater.

In Tielt kwam de rioolwaterzuiveringsinstallatie klaar terwijl aan dergelijke projecten werd gebouwd in Roeselare en Watou. Bovendien werden in 1994 zuiveringsinstallaties aanbesteed te Waregem (toegewezen) en te Elverdinge (nog niet toegewezen).

Behalve de rioolwaterzuiveringsinstallaties zijn er uiteraard de netwerken

van rioleringen en kollektoren die de afvalwaters moeten aanvoeren naar deze installaties. In de loop van 1994 werden dergelijke netwerken verder uitgebouwd, leidend zowel naar bestaande of in uitvoering zijnde installaties als naar geplande installaties.

Aanvullend op de opdracht van Aquafin, die instaat voor de waterzuivering van woonkernen van minstens 500 inwoners, heeft de Vlaamse overheid ervoor geopteerd om voor kleinere kernen (100 à 500 inwoners) gemeentelijke initiatieven mogelijk te maken en te subsidiëren. De sanering van de resterende verspreide bewoning zou via individuele installaties worden nagestreefd.

Drinkwatervoorziening

In 1994 is verder gewerkt aan de realisatie van een winning van oppervlaktewater vanuit het kanaal Kortrijk-Bossuit (ambtsgebied van de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening). Water uit dit kanaal zal worden gevoerd naar de vijver van het provinciaal domein De Gavers te Harelbeke en Deerlijk waar het een verdere natuurlijke zuivering zal ondergaan. Vanuit deze vijver zal het uiteindelijk naar een behandelingsstation worden gepompt waar het tot drinkwater zal worden omgevormd. Het project is dermate gevorderd dat het in 1995 in productie zal kunnen worden genomen.

In 1994 is ook verder gewerkt aan de realisatie van een waterspaarbekken in

het gebied van de Verdrongen Weiden te Ieper (Regie Stedelijke Waterdienst).

Tenslotte is in 1994 ook de aanbesteding doorgegaan voor de bouw van een nieuw drinkwaterproductiecentrum te Kooigem (Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening). Dit centrum zal gebruik maken van grondwater uit het diep rotsgesteente.

Natuurbescherming

In november 1994 gebeurde de definitieve aanwijzing 'van de beschermde duinen en van de voor het duingebied belangrijke landbouwgebieden' in toepassing van het Duinendekreet van juli 1993. Via een dekreet werd deze aanwijzing in december 1994 bekrachtigd. Voor de gebieden die wel aangeduid zijn in het Besluit van november 1994 maar niet in de vroegere versie van september 1993, geldt deze bekrachtiging slechts tot 31 mei 1995; omtrent deze gebieden moet nog een openbaar onderzoek worden georganiseerd vooraleer de bekrachtiging definitief wordt.

In 1994 werd het gebied de 'IJzermonting en omgeving' te Nieuwpoort als landschap gerangschikt. Het betreft een uitbreiding van het reeds eerder gerangschikte landschap 'IJzermonting' (1981). Het landschap omvat vooral duinen maar ook onder meer slikkegronden en een kreek; het is een interessant geheel omdat de IJzermonting de enige plaats is in Vlaanderen waar een rivier de zee bereikt (getijdewerking, contact tussen zoet en zout water, ...). Voor een gedeelte van diezelfde gronden, met name voor de vroegere marinebasis, is het Gewestplan Veurne-Westkust in herziening gesteld. Hierdoor krijgt een 'gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen' een nieuwe bestemming: 'natuurreservaat'.

Verkaveling WIH

Archief WIH

